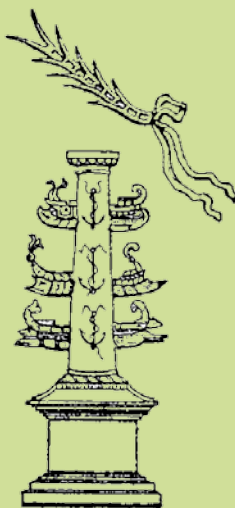

TIDSKRIFT
I
SJÖVÄSENDET

UTGIVEN AV
KUNGL. ÖRLOGSMANNASÄLLSKAPET

I
KARLSKRONA.

1887.

50:e årgången.

Häfte N:r 6

Kongl. Örlogsmannasällskapets högtidsdag den 15 November 1887.

Förhandlingar.

- 1:o) Efter verkställd protokollsjustering infördes nyinvalde ledamöter och helsades af ordföranden.
 - 2:o) Företogs val af ordförande för nästa presidii-år och återvaldes härtill enhälligt hedersledamoten, kontreamiralen m. m. friherre F. W. von Otter.
 - 3:o) Sekreteraren höll minnestal öfver de af sällskapets ledamöter, hvilka affidit under året.
 - 4:o) Ordningssmannen uppläste berättelse om sällskapets verksamhet under året.
 - 5:o) En af föredraganden i 2:dra vetenskapsklassen, kom.-kapten frih. E. Barnekow insänd årsberättelse upplästes af kom.-kapten Bäckström.
 - 6:o) Ordföranden avslutade presidii-året med ett tal, hvare redogjordes för svenska sjövapnets utveckling under de senaste 18 åren. Å sällskapets vägnar besvarades detta tal af sekreteraren, hvarefter sammanträdet upplöstes.
-

Under det år som förflutit sedan Kongl. Örlogsmannasällskapet var här församladt till firandet af sin högtidsdag, har på skilda tider sorgens budskap påmint att döden skördat ej mindre än fyra svenske och två utländske ledamöter, hvilka alla på ett gagnande sätt egnat sina bästa krafter åt sjöväsendet. Med beklagande af de gjorda förlusterna, åligger det sällskapets sekreterare, att å denna dag egna några minnesord*) åt hvar och en af de bortgångne.

Desse, nämnde i den ordning deras timglas utrunnit, kallades i lifstiden:

Carl Elias Engelhart,
Carl Victor Rehn,
Axel Göthrik Adalrik Ljungstedt,
Eduard Suenson,
Fredrik Leonard Andersson och
Giacomo Bove.

Carl Elias Engelhart

föddes den 16 Augusti 1803 i Carlskrona. Föräldrarna voro kommendören vid Kongl. Maj:ts flotta, Carl Didrik Engelhart och dennes maka Lovisa Gustafva, dotter af kontreamiralen N. E. Pettersén.

Likt flertalet af den tidens Carlskronabarn, stod hans håg till sjön och redan vid 14 års ålder inskrefs Engelhart vid det

*) Minnesteckningen öfver öfversten Ljungstedt är författad af sällskapets hedersledamot förre öfverdirektören V. Gjerling; öfriga minnesteckningar äro sammanfettade af sällskapets sekreterare kommendörkapten G. B. Lilliehöök.

vapen, han framgent skulle komma att egna sig åt. Han blef nemligen 1817 antagen till lärstyrman vid kongl. örlogsflottan och undergick följande åren styrmans-, artilleri- och sjöofficers-examina i Carlskrona samt var såsom lärstyrman kommenderad:

1818 å skonerten "Gäddan",
1819 å kadettbriggen "Vänta litet" och
1820 å kadettfregatten "Fröja".

S. å. den 20 December utnämnd till underlöjtnant vid kongl. örlogsflottan.

1821. Kommenderad såsom volontärofficer först å briggen "Snappopp" och derefter å korvetten "Svalan", under expeditioner i Östersjön och Kattegatt.

1822. Tjenstgjorde under en del af året vid kongl. sjöartilleri-regementet.

1823. Kommenderad såsom volontärofficer å fregatten "Fröja" med majoren friherre Gyllengranat till chef. Fregatten tillhörde den eskader, som, under befäl af Hans Excellens amiralen grefve O. R. Cederström, från Lübeck till Stockholm öfverförde Hennes Maj:ts Drottning Desideria och H. K. H. Kronprinsessan Josephine. Tjenstgjorde derefter intill årets slut å kronolastbriggen "Harmonien", under expedition i Östersjön.

1824. Under en del af året ånyo tjenstgjort vid kongl. sjöartilleri-regementet.

1825. Beviljad tjenstledighet för anställning å de till försäljning åt presidenten Bolivar afsedda örlogsfartygen; tjenstgjorde först såsom kadett å linieskeppet "Tapperheten" under 2:ne månader, och derefter såsom 3:e styrman å fregatten "af Chapman", under expeditionen till södra och norra Amerika. Återkom till Sverige den 1 November 1826.

1826. Erhöll löjtnants rang.

1827. Tjenstgjort vid Carlskrona station.

1828. Kommenderad å korvetten "Jarramas", under expedition till Medelhafvet.

1829. Afgick med sex kanonjollar från Carlskrona till Stockholm och kommenderad såsom plutonschef på 2:a bataljonen af den under storamiralens, Hans Kongl. Höghet Kronprinsen Oscar, befäl ställda kanonjolls-eskader; expedition i Stockholms skärgård med kadetter och sjöbeväring.

1830. Befordrad till premierlöjtnant vid Kongl. Maj:ts flotta.

S. å. den 21 Maj erhöll kongl. permission att ingå i storbritannisk örlogstjenst och tjänstgjorde först såsom midshipsman på 18-kanonsbriggen "Pelikan", derefter såsom officer på fregatten "Alligator" och på linieskeppet "Britannia", under expeditioner i Medelhafvet samt utmed Englands och Irlands kuster. Återkom till Sverige i Januari 1832.

1832—34. Adjutant hos befälhafvande amiralen i Carlskrona.

1834. Kommenderad å kadettkorvetten "Jarramas", under expedition till Östersjön.

1837—38. Sekond å korvetten "Najaden", under expedition till Medelhafvet.

1840. T. f. chef för Blekinge 3:e båtsmanskompani.

1841. Chef på kongl. postångfartyget "Sverige", hvarmed förbindelse underhölls emellan Stockholm och Köpenhamn. Efter slutad expedition förordnad att vara chef för de i Carlskrona upplagda, kongl postverket tillhörande fartygen "Nordstjernen", "Sverige", "Svenska lejonet", "Motala" och "Postiljonen".

1843. Sekond å kadettfregatten "af Chapman", hvarest dåvarande H. K. H. Hertigen af Östergötland ombord tjänstgjorde såsom kadett.

En svår olycka drabbade Engelhart under expeditionen. Fregatten ankrade nemligen den 9 Augusti i stiltje å Doggers bank i Nordsjön samt qvarlåg der till följande dags eftermiddag, då, vid det vinden kom frisk från NNO., order gafs att gå till segels. Efter att vind och sjö under hemvindningen af kettingen temligen hastigt tilltog, inträffade det att

kabellariet sprang och utlöpte med 75 famnar ketting; sedan nytt kabellarium blifvit samsadt återtogs arbetena med ankarets hemvindande, men än en gång sprang kabellariet och nu med den sorgliga påföljd att Engelhart fick sitt venstra ben afslaget och krossadt samt det högra betydligt skadadt. Om-sider när ankaret, som gått af på läggen, kl. 10^t 30^m eftermiddagen kommit under kran, styrdes fregatten mot Christiansand, hvarest Engelhart för erhållande af nödig läkarevård aflemnades den 15 Augusti.

Efter nio långa månaders sängliggande kunde Engelhart, med tillhjälp af kryckor, den 15 Maj 1844 begifva sig ned till hamnen i Christiansand för att med ångbåtslägenhet återvända till fäderneslandet; dock kunde han ej förr än den 1 Oktober 1844 inträda i tjänstgöring vid Carlskrona station.

1845. Befordrad till kapten.

1846, under en tid af 5 månader, tillförordnad kommandant å sjöfästningarne vid Carlskrona och derefter utnämnd till chef för 3:e matroskompaniet.

1848. Chef å kadettkorvetten "Jarramas", expedition i Östersjön och Bälterna.

1849. Chef å ångkorvetten "Thor", verkstälde först trupptransporter till Flensburg och öfverförde derefter H. K. H. Kronprinsen Carl från Lübeck till Stockholm.

1850. Chef å korvetten "Svalan", expedition i Östersjön.

1851. Chef å korvetten "Lagerbjelke", expedition till södra Amerika och Vest-Indien.

1852. Befordrad till kommandörkapten.

1853. Tjänstgjorde såsom chef vid flottans sjukhus i Carlskrona samt öfriga derstädes, med anledning af på orten utbruten kolerafarsot, inrättade hospitaler.

1854. Deltog som besigtningssman i profresan med skrufflinieskeppet "Carl XIV Johan".

1855 ¹/₁. Utnämnd till chef för norra lotsdistriktet.

1855 ²¹/₉. På derom gjord ansökan öfverflyttad till Kongl. Maj:ts flottas reservstat.

1860. $\frac{16}{10}$ beviljad afsked från Kongl. Maj:ts flottas reservstat och tilldelades dervid, förutom pension från amiralitets-krigsmanskassan, jemväl en pension af 450 kronor såsom skadad i rikets tjenst.

1872. $\frac{27}{10}$ erhöll på begäran afsked från lotsdistrikts-chefs-befattningen, hvarvid pensionen såsom skadad i rikets tjenst ökades till 1300 kronor.

Engelhart var Riddare af Kongl. Svärdsorden och af kejsrerliga ryska S:t St.-orden 2:a klass med krona samt tilldelades 1873 den af H. M. Enkedrottningen Josephina, med anledning af Högst Densammas ankomst till Sverige för 50 år tillbaka, präglade guldmedaljen.

1841 invaldes Engelhart till ledamot af Kongl. Örlogsmanna-sällskapet.

Den olägenhet han tidtals hade af den i tjensten ådragna benskadan, hindrade honom ej att pligttroget och nitiskt sköta lotsdistrikts-chefsbefattningen.

Ett hufvuddrag i hans karaktär var ett utpregladt ordningssinne, som gjorde, att han, i de befattningar han innehade, sökte, så vidt på honom berodde, införa en reglementerad ordning; ofta använd på svenska örlogsfartyg hade han förvärfvat en tjensteerfarenhet och en grad af sjömanskap, ökad genom anställningen i engelsk örlogstjenst, fullt jemförlig med och i flera delar måhända öfverlägsen mängden af jemnåriga. Mera passiv till sitt lynne stod han ej i främsta ledet af dem, som ifrigast yrkade på tillämpandet af det myckna nya, som i så hög grad utmärkte hans senare tjenstetid vid flottan.

Sitt intresse för vapnet visade han dels genom den öfversättning af Fordyce's i London 1837 utgifna bok "Outlines of Naval Routine" som, bearbetad efter svenska förhållanden, 1840 af honom utgafs under titel "Ledning för tjensteutöfningen ombord å krigsskepp", dels genom den afhandling "Om ångfartyg och deras handterande", som han gemensamt med kommandör Indebetou, utarbetade och 1842 öfverlemnade till all-

mänhetens tjenst. För sin tid voro båda dessa arbeten af stort gagn för ett likformigt ordnande af tjensten ombord och till ledning för dem, hvilka önskade inhemta kännedom om de då i allmännare bruk, äfven för krigsfartyg, komna ångmaskinerna och för hvad särskildt å ångfartyg vore att iakttaga.

Efter lemmandet af lotsverkets tjenst, syntes ännu under flere år den till sitt yttre välvärdade gamle sjömannen ute i Stockholm på sin dagliga vandring, men på de senaste åren tvingade ökade krämpor honom till mycken stillhet. Engelhart afled i Stockholm den 23 December 1886.

Gift 1850 med Harriette Erskine, hade han den djupa sorgen att redan samma år förlora henne. Närmast sörjes han af ende efterlemnade sonen, anställd såsom kammarskrifvare vid flottans station i Stockholm, och en aldrig syster.

Carl Victor Rehn.

Yngst bland sju syskon föddes han i Carlskrona den 11 Oktober 1822. Föräldrarna voro kammarskrifvaren vid örlogsfloktan Johan Gustaf Rehn och dennes maka Sophie Louise Hagström. Farfadren, som varit amiralitetskamrer, lärar under förra århundradet hafva inflyttat till Sverige från Tyskland, antagligen från dåvarande svenska besittningarne.

Redan vid 13 månaders ålder förlorade Carl Victor sin fader, då endast 35 år gammal, och vid 15 $\frac{1}{2}$ års ålder eller år 1838 nödgade de ringa tillgångarne i det moderliga hemmet honom att taga anställning såsom skrifbiträde hos landsfiskalen i Blekinge län. Arbetsamt och pligttroget skötte han sina åligganden, så att då han för vinnande af en bättre framtid vid 1841 års slnt frånträdde ofvannämnda syssla, erhöll han betyg om, att under de 2:ne sista åren på egen hand hafva varit mäktig att utan anmärkning upprätta de flesta till landsfiskalstjensten hörande expeditioner.

Understödd af 2:ne af sina syskon bereddes honom nu ett efterlängtadt tillfälle att studera, och efter att i Februari 1842

blifvit inskrifven såsom studerande "examinandus" vid Lunds universitet, aflade han, med sin håg för läsning, i Juni månad samma år studentexamen samt ett år derefter examen för inträde i kameral- och räkenskapsverken i riket.

Härefter återvände han till Carlskrona och fick anställning vid Kongl. Maj:ts flottas civilstat samt erhöll 1844 fullmagt att vara kammarskrifvare vid Carlskrona station; var såsom sådan förordnad under kortare tider att bestrida dels kanslist- och dels sekreteraretjensten i varfschefens kansli. 1858 blef han revisor vid stationens sjömilitiä-kontor och förordnades 1867 att förrätta kammarförvandtstjensten, hvilket förordnande fortfor till 1872 års slut. Den 11 December 1874 erhöll han kongl. fullmagt att vara intendent vid flottans station i Carlskrona, hvilken befattning han intill sin död innehade. Dessutom har han såsom proviantförvaltare tjenstgjort på följande fartyg nemligen: 1846 å korvetten "Jarramas", 1848 å fregatten "Eugenie" och 1849—50 å korvetten "Lagerbjelke", under dess expedition till Medelhafvet.

Vid flerfaldiga tillfällen togs hans bepröfvade duglighet och kända arbetsförmåga jemväl i anspråk utom tjensten. Sålunda biträdde han 1852 vid organisationen af Filialbanken i Blekinge och innehade under 20 års tid kamrerarebefattningen i samma bank.

År 1878 erhöll han nådigt förordnande att vara föredragande i kongl. direktionen öfver amiralitets-krigsmanskassan samt fortfor härmed intill Oktober 1886, då han på grund af sjuklighet afsade sig befattningen.

Af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Blekinge län var han anmodad och förordnad att deltaga i granskningen af Carlskrona sjukhusräkenskaper och förvaltning för åren 1883 och 1884.

Utnämnd 1875 till Riddare af Kongl. Vasa-orden, invaldes han 1876 till arbetande ledamot af Kongl. Örlogsmannasällskapet.

Rehn, som var en erfaren tjensteman, med ett moget omdöme och en klar uppfattning, egde en särdeles god känedom om civilgöromålen inom flottan. I fullt mått åtnjutande sina förmäns och kamraters aktning och vänskap, värderades han högt i vänners krets för sitt jemna lynne samt sitt glada och fryntliga umgängessätt.

Efter att under några år haft en vacklande helse, blef han på sista året af sin lefnad ganska sjuklig, men detta oakadt skötte han sin tjenst intill 3 månader före sin af hjertförlamning timade bortgång. Intendenten Carl Victor Rehn afled stilla och fridfullt i Carlskrona den 18 Januari 1887.

Gift sedan 1854 med Augusta Christina Berg, sörjes han närmast af sin qvarlevande maka och fem döttrar.

Axel Göthrik Adalrik Ljungstedt

föddes i Carlskrona den 14 Augusti 1810. Hans föräldrar voro postmästaren derstädes Carl Fredrik Ljungstedt samt dennes hustru Carolina Kleman.

År 1826 antagen till elev vid flottans konstruktionskår, blef han, sedan han undergått underkonstruktörs-, sjöofficers-, och konstruktionsofficersexamina och som kadett deltagit i åtskilliga sjöexpeditioner samt befordrats till underkonstruktör, år 1833 utnämnd till sekundlöjtnant vid nämnda kår.

Att redan tidigt uppmärksamhet fästades vid den unge officeren, visade sig genom det uppdrag han erhöll att åren 1837 och 1838 tillsammans med och under en hans äldre kamrat besöka åtskilliga af Englands, Frankrikes och Hollands örlogsetablissemang i ändamål att inhemta upplysningar om de förbättringar, som inom nämnda mariner på de närmast föregående tiderna egt rum. Den resberättelse, som med anledning af detta uppdrag afgafs, var särdeles omfattande och lärorik, såväl genom den förtjenstfulla hufvudtexten i densamma, som genom de många bilagor och ritningar, af hvilka denna var åtföljd. Det hela bar vittne om uppmärksamhet

och vakenhet och mycket arbete, och om också förtjensten deraf i första hand tillkom ledaren af resan, så egde dock äfven den yngre deltagaren i färden en ingalunda ringa andel i dess goda resultat.

Under en följd af år hade, tid efter annan, ledningen af skeppsbyggnaderna vid enskilda varf på åtskilliga ställen inom vårt land öfvergått till danskar. Denna omständighet, i förening med saknaden hos oss af någon skola för bildande af privata skeppsbyggmästare, föranledde statsanslag för inrättande af två läroverk för sistnämnda ändamål, ett i norra och ett i södra Sverige. Endast ett af dessa kom dock till stånd samt förlades i Carlskrona. Det började sin verksamhet år 1843 med två lärare, båda konstruktionsofficerare. En af dessa lärare var Ljungstedt, hvilken i denna egenskap der tjänstgjorde till år 1850, ehuru han först några år derefter definitivt lemnade ifrågavarande befattning. Jemte denna bestred Ljungstedt emellertid fortfarande sin tjänstgöring vid Carlskrona station, hvilken station han tillhörde under hela sin tjänstebana inom flottan. År 1848 erhöll han ånyo uppdrag att besöka örlogsvarfven i England och Frankrike; ej långt förut hade, med konstruktionen af ångkorvetten "Gefle" tagits första steget att inom vår örlogsmarin tillämpa skrufpropellern, och nyssnämnda kommendering afsåg hufvudsakligen att förskaffa upplysningar angående åtskilliga å förbemälda varf företagna skruffartygsbyggnader. Efter att i Stockholm inför flottans öfverstyrelse redogjort för hvad som derutinnan inhemtats, uppgjordes af Ljungstedt på derom gifven befallning, ritning till såväl en skrufkorvett som till ett för H. M. Konungen afsedt skrufångfartyg. Efter den förstnämnda byggdes ångkorvetten "Orädd", någon byggnad efter den andra ritningen kom ej till verkställighet.

Innan ännu "Orädd" blifvit färdigbyggd timade ett väsendtligt ombyte i utsträckningen af den verkningskrets, som dittills tillkommit Ljungstedt. De stora politiska skakningar, af hvilka en af Europas stormagter, Österrike, under den när-

mast föregående tiden drabbats, hade beröfvat nämnde lands örlogsmarin en icke ringa del af dess mest erfarna officerare, och nödvändigheten att ersätta dessa, i förening med tilltänkt utvidgning af landets sjöförsvaret, föranledde åtgärden att, för båda dessa ändamål, indraga nya krafter från utlandet; till den kontingent, som sålunda anskaffades, lemnade äfven Sverige sitt bidrag. Under högsta öfverstyrelsen i Wien ställdes i Triest till en början i spetsen för den nya organisationen som amiral en högre dansk sjöofficer, och då fråga uppstod att för ledningen af flottans skeppsbyggnader söka erhålla en svensk konstruktionsofficer, erbjöds åt Ljungstedt, som då sedan år 1845 var premierlöjtnant, att som öfverste och öfverdirektör för skeppsbyggeriet inom kejsarliga marinen öfvertaga denna ledning. Detta erbjudande antogs och efter i hemlandet vunnit tjänstledighet för 5 år, afreste han derifrån mot slutet af år 1850 för att i Triest, som blef hans station, emottaga den nya befattningen, hvilken han efter att i Sverige erhållit ytterligare ett års permission innehade till under loppet af 1856, då han lemnade österrikisk tjänst och återvände till fäderneslandet. Efter afgangen ur nämnda tjänst utnämndes Ljungstedt till kommandör af kejsarliga österrikiska Frans-Josephs-orden.

För österrikiska marinen byggdes, inom landet, efter ritningar af Ljungstedt, skrufflinieskeppet "Kaiser", skruffregatterna "Adria" och "Donau" samt skrufkorvetten "Erzherzog Friedrich", och i England efter engelsk ritning, men under personlig inspektion af Ljungstedt, skruffregatten "Radetzky". För sistnämnda skeppsbyggnad, vid hvilken åtskilliga yngre officerare af skeppsbyggnadskåren voro medkommenderade för att under ledning af Ljungstedt inhemta utbildning inom sitt yrke, tillbragte denne i England omkring två år af sin utländska tjänst, samt aflade efter byggnadens slut, före sin återresa till Triest, ett några månaders besök i sitt hemland.

I samband med detta besök hade ursprungligen stått afsigten att på samma gång kvarstanna i fäderneslandet, samt ej

vidare återvända till tjänstgöringen i utlandet, en afsigt som föranledts af missbelåtenhet med vissa inom en del af marinstyrelsen rådande förhållanden. Denna plan gick emellertid ej i verkställighet.

Åtskilliga förändringar hade tid efter annan egt rum i organisationen af kejsrliga marinens styrelse, hvilket förhållande efter hand ledt derhän att, med Triest som station, öfverkommandot öfvertogs af kejsarens broder, erkehertig Maximilian, samme furste, som ännu ung, få år derefter, långt bort från sitt gamla fädernesland, i ett annat land, som han ville göra till sitt eget, gick ett sorgligt öde till mötes. Stor var den verksamhet, varmt det intresse, som af erkehertigen lades i dagen under den relativt korta tid, han stod i spetsen för sitt fosterlands marin. Ljungstedt personligen hade glädjen att af den nye befälhafvaren omfattas med stort förtroende, och hågkomsten af den rikt begåfvade fursten förblef städse ännu in i hans senaste dagar ett högt skattadt minne från hans tjänstetid i det främmande landet.

Under denna senare togs Ljungstedt i anspråk äfven för ett annat land. Vid vistan i England för byggandet af "Radetzky", blef han nemligen af dåvarande marinstyrelsen i Preussen, inom hvilken först längre fram en från utlandet inkallad fackman blef anställd som chef för dess skeppsbyggnad, anmodad att under sin ledning låta en preussisk ingenjör utarbета ritningar till en ångfregatt och en ångkorvett. Detta skedde äfven och Ljungstedt utnämndes med anledning deraf till riddare af Röda Örnens 3:e klass. Ändrade förhållanden inom preussiska marinen föranledde dock, att bemålade ritningar ej kommo att användas inom densamma.

Icke långt efter återkomsten från Österrike till fäderneslandet erhöLL Ljungstedt med anledning af då ifrågavarande nybyggnad för flottan, ånyo uppdrag att besöka örlogsvarf i England och Frankrike. Efter hemkomsten erhöLL han befallning att uppgöra ritning till en ångfregatt, och efter denna ritning bygdes fregatten "Vanadis".

Under sin anställning i utländsk tjänst år 1853 i hemlandet befordrad till kaptenlöjtnant, i hvilken grad han kvarstod 1861, utnämndes Ljungstedt sistnämnda år till kapten och till chef för konstruktionsdepartementet vid Carlskrona station samt två år derefter till öfverste och sekundchef för konstruktionskåren, hvars sista chef han blef. Vid innehavandet af denna befattning bibehöll han fortfarande chefskapet för konstruktionsdepartementet i Carlskrona samt tjänstgjorde en kortare tid, dels som varfschef vid dervarande station, dels såsom adjungerad ledamot af förvaltningen af sjöärendena. Under de senare åren af Ljungstedts tjänstetid hade fråga uppstått om omorganisation af flottans tekniska kårer, och i stället för dessa bildades från och med år 1868 den nuvarande mariningeniörstaten, då på samma gång i nämnde stat icke ingående konstruktions- och maskinistofficerare, med bibehållande af fulla löneinkomster, öfverflyttades på indragningsstat. Till denna bestämde sig Ljungstedt, som varit anbefald att afgifva förslag till den nya organisationen, för sin del att öfvergå, och slutade genom denna öfvergång, efter hans eget val, hans verksamma och hedrande tjänstebana. Kort dessförinnan hade af honom uppgjorts ritning till ångkorvetten "Balder".

Som subalternofficer hade Ljungstedt från år 1837 innehaft förordnande som kontrollofficer vid skeppsmätningarne i Carlskrona samt åren 1834, 35, 40 och 43 varit kommanderad å skogs- samt bruksförättningar af det slag, som på den tiden det ålåg konstruktionsofficerare att utföra. Åren 1864, 65 och 66 deltog han som ordförande vid besigtningarne af då vid Motala verkstads varf i Norrköping under byggnad varande monitorer och pansarbåtar.

Efter att deltagit i den kommission, som i början af 1861 af Kongl. Maj:t tillsattes för utrönande af flottans segellinie-skepps och segelfregatters tillstånd och användbarhet m. m. var Ljungstedt samma år äfven ledamot i den komité, hvilken sedan kommissionens arbeten afslutats, erhöLL uppdrag att af-

gifva förslag till ordnande af rikets sjöförsvär — såväl kommissionen som komitén bestod af män, dels från flottan, dels från riksdagen. Året dessförinnan hade han blifvit utnämnd till riddare af Nordstjerne-orden. Invald inom Kongl. Örlogsmannasällskapet som arbetande ledamot 1841, hedersledamot inom detsamma sedan 1865 och ledamot af 2:a klassen i Kongl. Krigsvetenskapsakademien från 1861, var han derjemte sedan 1862, ledamot af "The Institution of naval architects".

Några få månader efter sitt utträde ur tjänst lemnade öfverste Ljungstedt sin mångåriga vistelseort, sin födelsestad, samt bosatte sig i Stockholm. Derifrån kom han att än en gång besöka de platser inom Österrike, der han under sin tjänstgöring inom detta land hufvudsakligen haft sin verksamhet. Än en gång återsåg han nemligen dessa, i det han år 1873 på en resa åt södern besökte Triest och Venedig, men det var en för honom sorglig anledning, som nu kallat honom till dessa trakter; det var förlusten af en ung hoppgifvande son, hvilken för sin helsa uppehöll sig derstädes; en vårdag sistnämnda år inträffade från denne en egenhändig skrifvelse, lugnande och bådande bättring, men nära samtidigt, med endast några få timmars tidsskilnad, ingick från dennes läkare på stället telegrafiskt meddelande, innebärande dödsbud. Djupt nedtryckt, svätvande mellan hopp och fruktan, men i det längsta lyssnande till det förra, som lockande framhvisade den fadershjärtat smekande fast däranda tanken, att läkarens meddelande kunde berott på en namnförväxling, anträdde fadern omedelbart den långa färden till sonens sista vistelseort, till Meran i Tyrolen, bärande inom sig den under vägen efterhand allt svagare och svagare blifna förhoppningen att ännu få återse honom lefvande. Han fann endast hans graf.

Kort efter sin återkomst till Sverige förlade öfverste Ljungstedt sitt hem från Stockholm till Södertelje, som sedan fortfarande förblef hans bostad, och der han den 11 April innevarande år slutade sin lefnad.

Öfverste Ljungstedt var gift 2 gånger; först med Augusta Kleman samt derefter med hennes yngre syster, hans ännu efterlevande maka, Constance Kleman.

Med ett intelligent och högeligen fördelaktigt på samma gång aktningssingifvande yttre förenade Ljungstedt en bestämd karaktär, förbunden med en viss vekhet i lynnet, stark hederskänsla, säker och klar blick, icke vanlig lätthet att arbeta samt stor ihärdighet i arbetet, när hälst sådan erfordrades. Från yngre dagar älskande de sköna konsternas alster, bibehöll han städse detta tycke och underlät aldrig, vid de ej sällan förekommande besök, som han från sin sista hemort, aflade i vår hufvudstad, att der taga i skärskådande hvad nytt och märkligt af konstverk denna för tillfället hade att erbjuda, och ännu på sena ålderdomen, bibehållande för sina år ovanlig lefnadsfriskhet och lifskraft, följde han med lefvande intresse dagens och tidens större frågor. I en dödsortens tidning yttras med tillkännagifvandet af hans bortgång: "Man såg ofta och ännu för några dagar sedan den ännu i ålderdomen "ståtliga gestalten med höguret hufvud promenera på stadens "gator. Ingen skulle hafva trott att hans död var så nära. "Dödsorsaken var dock en sedan flera år smygande inre obotlig åkomma."

Eduard Suenson

föddes den 13 April 1805 och tillhörde en från Frankrike härstammande släkt, hvilken skänkt danska marinen många dugande män.

Föräldrarna voro kaptenen i marinen Jean Jaques Suenson och dennes maka, en dotter till amiralen Otto Lütken.

Redan såsom barn blef Suenson bestämd för sjön och vid 13 års ålder fick han företaga sin första sjöresa med sin fader.

I hemmet, hvarest tillgångarna efter fadrens tidiga bortgång voro ringa, gaf dock den förståndiga och förträffliga modern sonen en god uppfostran. Moder och son blefvo också

ständigt förenade i den innerligaste kärlek och som hon uppnådde en ovanligt hög ålder, hade hon glädjen att upplefva hans största hedersdag.

Suenson konfirmerades 1820 och på hans konfirmationsdag skref hans äldre broder till honom i bunden stil följande profetiska ord:

“Aar rinde hen, og Du vill staa som Mand,
 “med værnende Sværd om den fædrene Strand;
 “naar Tordner da rulle med buldrende Brag,
 “naar trindt Du omgives af synkende Vrag,
 “da held dig, held!
 “hvis Hjertet slaaer roligt blandt dødsvangre Skud
 “ved Mindet om Pagten, Du indgick med Gud.”

Efter att hafva genomgått sjökadett-akademien i Köpenhamn, utnämndes han den 14 September 1823 till sekondlöjtnant i danska marinen och kommenderades härefter först på en kortare expedition till Medelhafvet och sedermera på en längre expedition 1825—26 å korvetten “Diana” till Vest-Indien.

Längtande efter kunskaper och vidgad sjömannærfarenhet sökte och erhöll Suenson sistnämnda år tillstånd att inträda i fransk örlogstjenst. Härunder deltog han med heder i det verlsbekanta sjöslaget vid Navarino den 20 Oktober 1827. Det var ombord å skonertbriggen “Alcyon”, kommenderad af den senare vordne amiralen Turpin, som han erhöll elddopet och för visad tapperhet tilldelades Hederslegionens riddarekors. Vidare deltog han 1830 i expeditionen till Algeriet under amiral Duperrés befäl.

Återkommen till Danmark befordrades Suenson till premierlöjtnant och kommenderades bland annat år 1831—32 på briggen “S:t Jean” till Vest-Indien och 1836—37 på briggen “S:t Croix” jemväl till Vest-Indien. År 1840 chef på ångfartyget “Ägir”, kommenderades han snart härefter på fregatten “Bellona” under dess långa expedition till vestkusten af Sydamerika samt befordrades den 13 Februari 1841 till kapten-

löjtnant. Åren 1844 och 1845 var han ånyo chef på ångfartyget “Ägir” och 1846 likaledes på briggen “S:t Croix” under dess expedition till Island. De följande trenne åren var han chef för vaktstationerna å Köpenhamns redd och i Stora Belt. Såsom chef å ångfartyget “Hekla” under första Sleswig-Holsteinska kriget, lyckades han år 1850 att förstöra fiendtliga ångfartyget “von der Tann” i Neustadtsviken.

År 1850 den 26 Februari blef Suenson befordrad till örlogskapten och utnämndes följande år till chef för sjökadettkåren, hvilken befattning han innehade omkring 12 år. Under denna tid var han år 1851 chef på kadettkorvetten “Flora”, åren 1853, 55 och 57 på kadettkorvetten “Valkyrian”, år 1860 på kadettkorvetten “Heimdahl” samt 1862 på kadettfregatten “Jylland”.

Hans inflytande öfver kadetterna var stort. På samma gång han fordrade att grundliga kunskaper skulle bibringas flottans blifvande befäl, sökte han hos dem att implanta kärlek till fosterland och modersmål, hederskänsla och pligttröhet. Han stälde stora fordringar på sig sjelf och kunde derföre göra det på andra. I hans natur låg visserligen något förnämt och tillbakadraget, hvarför kadetterne hyste mycken respekt för honom, men också varm sympati, ty de kände nog samt att han var deras vän och beskyddare.

Under sista danska kriget kommenderade Suenson, såsom chef för Nordsjöeskadern, fregatterna “Niels Juel” och “Jylland” samt korvetten “Heimdal” i det minnesvärda sjöslaget vid Helgoland. Efter att från “Niels Juels” kommandobrygga den 9 Maj 1864 fått sigte på de fiendtliga fartygen, visade han med handen mot desamma och sade till sitt manskap, så att en hvar af dem kunde höra det: “Der kommer Österriegerne, Folk; lad oss nu slaas lige så godt som vore tapre Brødre paa Dybbøl”. Dessa få och enkla ord, yttrade helt naturligt och utan åberopande af stora minnen, voro högst gripande i detta ögonblick, då de öppna kanonportarne antydde stundens allvar. Också låg det i de ljudande hurraropen

hvarmed nämnda ord besvarades, en förtröstan till att nu fördes de fram till seger af en man, som visste huru han borde och ämnade handla.

Sjelf framhåller han, i sin berättelse om slaget, sina underlydande på sitt flärdfria sätt med följande från hjertat gående ord: "näst Guds Bistand i vor retfærdige Sag, maa jeg till-
"skrive Eskadrens Chefers, Officereres og de brave Mandskaba-
"bers Dygdighed, Rolighed og Udholdenhed Affærens lykke-
"lige Udfald."

Sedan striden var afgjord samt fiendtliga fartygen flyktat och funnit fristad under Helgoland, erhöll Suenson underrättelse om att vapenstillestånd samma dag blifvit afslutadt i London, hvadan fienden måste lemnas i fred. Med anledning häraf afgick danska eskadern till Christiansand för att begrafva sina döde, men derefter ångade den skyndsamt till Köpenhamn, på hvars inre redd eskadern sex dagar efter striden kastade ankar.

Det var söndag; himmelen var blå med lätta skyar och ett härligt solsken belyste sundets stränder, hvars böljor lätt krusades af en sakta bris. Till ankars å yttre reddan låg en del af danska Östersjöeskadern och välkomnade segrarne från Nordsjön; farvattnet var uppfyllt med flaggprydda båtar, hvilka kretsade kring de hemvändande örlogsmännen; handelsfartyg helsade med flaggorna, under det att deras matroser, stående i vanten, jublade. Tusentals människor stodo samlade på Toldboden, Langelinje och Kastelvolden. Högtidligt och storartadt var det i sanning, då folkmassornas hurrarop blandade sig med salutskotten från batterierna och då besättningsgarne å krigsskeppen antrade till väders och mannade rå samt Danmarks konung steg ombord på "Niels Juel" och hängde Dannebrogens storkors omkring den tappre sjömannens hals.

Det måste hafva varit ett stort ögonblick för den man, hvars namn på denna dag så att säga blef högtidligen inskrifvet på ett blad i den danska marinens historia. Det faller i allmänhet på få människor den lott att uträtta något stort för

ett helt folk, att af sådan anledning blifva medelpunkten för detsammans hyllning och tacksamhet samt att vara den, ja den ende, på hvilken allas ögon riktas och för hvilken allas hjertan varmt klappa. Detta blef Suenson förunnadt. Han hade den lyckan att under en mörk tid vara det redskap, som häfdade Dannebrogens ära och visade danska marinens slägtskap med de stora namn, som lysa i Danmarks sjökrigshistoria.

År 1865 företog Suenson sin sista sjöresa till Medelhafvet såsom chef på samma fregatt "Niels Juel", på hvilken han hade sin standert hissad vid Helgoland.

År 1866 lemnade Suenson marinen med kaptreamirals rang och utnämndes till "Overlods" i Danmarks östra distrikt; 1879 afgick han från sistnämnda befattning och tilldelades samtidigt viceamirals rang.

Förutom Hederslegionen och Storkorset af Dannebrogorden var han jemväl dekorerad med Dannebrogsmännens hederstecken och flere ntländska ordnar.

Sedan 1853 var Suenson medlem af Kongl. Örlogsmannasällskapet.

Den åldrige sjömannen och krigaren framlefde sitt lifs afton i frid; somrarne tillbragte han, ofta sysslade i sin trädgård, å ett litet landtligt ställe nära Vedbeck, på Seelands kust. Omt vårdad af barn och barnbarn, lade han sitt trötta hufvud till hvila den 16 Maj 1887.

Amiral Suenson var en tapper och modig officer, som icke lät sig hänföras af en lätt upptänd enthusiasm; han egde en stolt inneboende manlighet, som stundom kunde lägga ett visst kyligt sken öfver hans person, men i verkligheten var detta blott ett uttryck af hans karaktärs fasthet och hans sällsynta viljekraft. Man skall kanske icke säga om honom att han var älskad af sina underlydande, men han var hvad som var bättre, vördad och högt aktad af dem alla.

Han deltog aldrig i det offentliga lifvet, han skref inga böcker, han tyckte mest om att fatta sig kort. All fåfänglighet var honom motbjudande, men pligtrogen till det ytter-

sta, egnade han hela sin uppmärksamhet åt det mål, som var honom förelagdt, samt bekymrade sig föga om det, som icke angick honom.

Till begrafningen, som egde rum den 24 sistlidne Maj, hade H. M. Konungen och flere af de kongl. prinsarne samt många af landets förnämste officerare, tjenstemän och medborgare infunnit sig i Holmens kyrka, derifrån stoftet i rikt blomsterprydd kista och under storartade militäriska hedersbetygelser fördes till Holmens kyrkogård.

Omedelbart efter kistan följde de närvarande deltagarne i striden vid Helgoland och i sorgtåget syntes H. K. H. Prins Waldemar vid sidan af den aflidnes son, direktör Suenson; sedan svärsonen pastor Stein förrättat jordfästningen, gaf hedersvakten salut öfver grafven.

Med anledning af dagens djupa betydelse flaggades det allmänt på half stång från offentliga och enskilda byggnader i Köpenhamn och från å reddan liggande fartyg.

Fredrik Leonard Andersson

föddes den 19 September 1821 på Gammalkroppa bruk i Werm-land. Föräldrarne voro bruksförvaltaren å nämnda bruk Anders Magnus Andersson och dennes maka Brita Edberg.

Efter åtnjuten undervisning i hemmet och skolan, innönstrade han den 12 Oktober 1840 såsom elev å briggen "Oscar", hvilken under premierlöjtnant Oxehufvuds befäl utgick till aflägsnare farvatten för utbildandet af "sjöelever". I Buenos Ayres, der fartyget försålles, lemnade han detsamma den 10 Oktober följande året och afseglade med engelska briggen "Plumstead" till England samt derifrån med svenska skeppet "Cecilia" till Göteborg, dit ankomsten skedde den 6 Mars 1842.

Fortfarande hågad att egna sig åt sjön, reste han till Carlskrona samt aflade derstädes 1843 styrmans-, artilleri- och skepparexamina samt år 1844 sjöofficersexamen.

Sistnämnda år innönstrade han såsom förhyrd sjöman å flottans ångfartyg "Gylfe", under en kortare expedition till Norrbotten, samt blef härefter förste styrman å svenska handelsskonerten "Port-à-Port", under en 13 månaders resa till Portugal och Brasilien.

Utnämnd 1846 den 21 Januari till sekundlöjtnant vid Kongl. Maj:ts flotta, kommenderades han s. å. först på briggen "Nordenskiöld", expedition i Östersjön och Nordsjön; samt vidare på korvetten "Najaden", expedition till Godå Hoppsudden. Under år 1848 tjenstgjorde han på chefsfartyget "Makrillen" på sjömätning i Venern.

1849 den 1 April erhöll han 3 års kongl. permission för idkandet af handelssjöfart såsom befälhafvare å ångfartyget "Wermland"; i samband härmed begagnade han två sina halvårssemestrar, att med nämnda ångfartyg trafikera linien Stockholm—Carlstad—Göteborg.

1853 kommenderad å briggen "Nordenskiöld", under expedition i Östersjön och Nordsjön, utnämndes han den 14 Augusti till premierlöjtnant.

1854 beordrad dels till Lessebo bruk att tillse kopparsmide för kongl. skeppsvarfvet i Carlskrona, dels till Ankarsrums bruk att besigtiga projektiler för flottan, kommenderades han derefter såsom bestyckningsofficer till Kungsholms fästning.

1855 kommenderad å korvetten "Najaden", som under året låg såsom vakt skepp i Fårösund.

1856 kommenderad å ångkorvetten "Thor", expedition i Östersjön.

1858 kommenderad äldste officer å korvetten "Svalan", expedition i Carlskrona skärgård och Östersjön.

1859 chef å skeppsgossebriggen "Glommen", expedition i Carlskrona skärgård. Tjenstgjorde såsom underekipagemästare vid kongl. skeppsvarfvet i Carlskrona från den 1 Augusti 1859 till den 1 Juni 1860.

1860 chef å briggen "Gladan", expedition i Östersjön.

1861 den 26 Februari befordrad till kaptenlöjtnant och

s. å. kommenderad å skruflinieskeppet "Stockholm", expedition i Östersjön och Nordsjön samt till engelska kanalen.

1862 kommenderad chef å skonerten "Aktif", expedition i Östersjön och Nordsjön.

Tjenstgjorde en stor del af åren 1860, 61, 62, 63 och 64 såsom tygofficer och en del af sistnämnda år äfven såsom tillförordnad tygmästare vid artilleri-departementet i Carlskrona.

1864 kommenderad sekond å fregatten "Vanadis", expedition till Nord-Amerika och Vest-Indien,

1865 den 1 Oktober chef för Smålands båtsmanskompani, hvilken befattning innehades jemt ett år.

1866 den 25 September, vid delningen af Kongl. Maj:ts flotta, utnämnd till major vid kongl. skärgårdsartilleriet och kommenderad 1871 såsom chef för en afdelning af skärgårdskadern, expedition i Mälaren och Stockholms skärgård.

Då kongl. flottan och kongl. skärgårdsartilleriet sedermera den 1 Oktober 1873 förenades till en kår, öfverflyttades Andersson till kommandörkapten af 2:a klassen vid kongl. flottan och blef kommandörkapten af 1:a klassen den 1 Oktober 1875.

1866 den 1 Oktober förordnad till kommandant å sjöfästningarna vid Carlskrona, innehade han denna befattning till den 1 April 1878; under denna tid deltog han såsom ledamot i en komité, som hade att granska planerna för rikets fästningsbyggnader och i en annan komité, som egde att uppgöra förslag till bestyckning för sjöfästningarna vid Carlskrona.

Efter att hafva lemnat kommandantsbefattningen å sjöfästningarna flyttade Andersson till Stockholm, å hvars station han en och annan gång tjenstgjorde såsom t. f. kommandant, äfvensom under ett år såsom inspektör vid båtsmanshållets vestra distrikt.

Sedan någon tid tillbaka bruten till helsan, afled han i Stockholm den 17 Juni 1887.

Andersson kunde väl någon gång i sitt sätt visa en viss sträffhet, utan tvifvel alstrad i livvets allvarliga skola, men egande goda kunskaper i sitt yrke, tilltagsenhet och handlings-

kraft, visste han att med noggrannhet fullgöra honom lemnade uppdrag. Ifrig fiskare och skicklig jägare, förenade han härmed en mindre vanlig förmåga i trädgårdsskötsel.

Gift med Cecilia Wilhelmina Holmstedt, dotter af bruksägaren Holmstedt på Hennickehammars bruk i Wermland, efterlemnar han enka samt en dotter och en son, hvilken senare är en framstående och känd pianist.

Giacomo Bove.

Våren 1878 syntes i Carlskrona en blond, smärt, ung man, hvilken utan tvifvel skulle antagits vara en svensk sjöofficer, derest ej hans uniform och hans utländska tungomål röjt främlingen.

Denne man var underlöjtnanten vid italienska marinen Giacomo Bove, hvilken såsom hydrograf fått tillstånd att åtfölja svenska skeppet "Vega" på dess oförgätliga färd kring Asien och Europa.

Giacomo Bove föddes den 23 Augusti 1852 i norra Italien, hvarest fadren var godsegare.

Alldenstund föräldrarne ämnade låta den unge Giacomo inträda i kyrkans tjänst, insattes han i en härför lämplig skola men detta stämde icke med gossens håg och sinne, så en vacer dag försvinner han från skolan och sällar sig, trots sin ungdom, till en af Garibaldi's frikårer. Långe fick han dock ej njuta af sin sjelftagna frihet, ty fadren kom snart och återförde honom till hemmet. Härefter fick han 1868 inträda i sjökrigsskolan i Neapel, hvilken skola han med heder genomgick. Han aflade nemligen sin sjöofficersexamen med mycket höga betyg samt lærer till och med dervid blifvit "primus".

Bove blef 1872 guardia marina samt utnämndes 1876 till underlöjtnant och 1883 till löjtnant vid italienska flottan. Han tjenstgjorde en tid i italienska sjökarteverket och deltog i sjömätningar kring Lipariska öarne.

Från Maj 1878 intill slutet af Februari 1880 tjenstgjorde Bove ombord å "Vega", hvilket fartyg han på grund af familjeförhållanden nödgades lemna i Neapel; dock sammanträffade han åter med "Vega" vid dess festliga mottagande i Stockholm den 24 April sistnämnda år.

Med anledning af Vegafärden utnämndes Bove till Ridare af Kongl. Nordstjerne-orden och tilldelades Vegamedaljen. Kongl. Örlogsmannasällskapet invalde honom 1880 till sin korresponderande ledamot.

Med tanken på "Vegas" lyckliga färd och understödd af italienska geografiska sällskapet, företog Bove från Mars 1881 till November 1882 en expedition till antarktiska regionerna, dervid afsigten till och med skulle hafva varit att söka framtränga emot sydpolen, men nedåt Eldslandet förlöste fartyget, så expeditionen misslyckades helt och hållet. Deremot deltog han 1883—84 i en synnerligen lyckad vetenskaplig expedition åt trakterna af Australien.

På uppdrag af italienska regeringen besökte Bove, jemte en artillerikapten Fabrello, år 1885—86 Congolandet för verkställande af vetenskapliga iakttagelser och för inhemtande af kännedom om landets handelsförhållanden.

Bove och Fabrello uppehöll sig i nedre Congo, från December 1885 intill slutet af Maj 1886, å stationen Motaddi, hvars chef var svensk. Efter att hafva företagit en del resor i landet lemnade de Congo i Oktober 1886. Bove gjorde der rikliga samlingar af djur och växter m. m., hvilka försändes till Italien och vid hemkomsten skildrade han i en broschyr sin resa, hvarvid Congolandet ingalunda fördelaktigt omnämns.

Utrustad med ett godt hufvud och ett ganska vinnande sätt, kunde han i umgänge vara särdeles angenäm, hvarför han ock i rikt mått kom i åtnjutande af svensk gästfrihet, detta oakadt synes han ingalunda hafva fattat, hvad dylik gästfrihet fordrar.

Måttlig i sina vanor och enkel i sitt lefnadssätt åtnjöt han under sin vistelse i Congo, en efter dervarande förhållanden god helsa; dock torde klimatet derstädes haft ett menligt inflytande på honom ty ej långt efter återkomsten till fosterlandet, nådde oss underrättelsen om hans oväntade bortgång.

Berättelse om Kongl. Örlogsmannasällskapets verksamhet m. m. för presidii-året 1886—1887.*)

Kongl. Örlogsmannasällskapets stadgar § 28 föreskrifver, att ordningsmannen på denna dag skall uppläsa berättelsen öfver sällskapets arbeten under förflutna året, hvilket jag efter protokollen och i sammandrag går att fullgöra.

Sällskapet har under året sammanträtt till 8 ordinarie och 2 extra sammanträden, hvarvid följande föredrag hållits, nemligen:

af ordföranden, hedersledamoten, friherre F. W. von Otter:

“Om brefdufvor i sjöförsvarets tjänst“;

af ledamoten Barnekow:

“Äro de engelska kanonerna otillförlitliga“;

af ledamoten Frykholm:

“Om de minbåtar flottan under senaste tiden erhållit“;

af ledamoten Puke:

“Om några kanalarbeten i handels och sjöfartens tjänst“;

af ledamoten Osterman:

“Om engelska öfningseskaderns manöver under år 1886“;

af densamme:

“Om franska eskaderöfningarne under sommaren 1886“;

af korresp. ledamoten Lundgren:

“Berättelse angående internationela skeppsfarten och dermed sammanhängande företeelser på handels och industriens områden“;

*) Uppläst å Kongl. Örlogsmannasällskapets högtidsdag den 15 November 1887 af sällskapets ordningsman, kommandören A. Lind af Hageby.

af ledamoten Palander:

“Om depôt-fartyg till våra minbåtar“;

af ledamoten J. A. Bäckström:

“Om minbåts-taktik“;

af ledamoten Lennman:

“Om befälsrätten vid tjänstgöring ombord å flottans fartyg“;

af hedersledamoten A. Rosengren:

“Om att stenkol och möjligen andra varor, såsom säd, borde för flottans räkning redovisas efter vikt i stället för efter mått.“

Kongl. Örlogsmannasällskapet har under året inbjudit Sjö-officerssällskapets samtliga ledamöter till diskussionsmöten, hvarvid behandlats följande uppställda frågor:

1:o) Hvilka förberedande åtgärder böra vidtagas till försvar af Carlskrona mot en blockerande fiendtlig flotta och huru skulle detta försvar, hvad flottan beträffar, med för närvarande tillgänglig materiel och personal samt förhyrd sådan, fördelaktigast ordnas?

2:o) Hvilka fördelar erbjuda semaphorer för signalering inom krigsflottor och bör detta signaleringssätt införas i vår flotta?

3:o) Huru bör en tillfredsställande praktisk insigt och vana i skötandet af elektriskt ljus för sjökrigsändamål på ändamålsenligaste sätt och med minsta kostnad bibringas såväl flottans yngre befäl, som dess underbefäl och förhandsmän inom de stater och yrkesafdelningar, till hvilkas yrkesområde denna detalj af tjänsten anses höra?

Den första af dessa frågor inleddes till diskussion af hedersledamoten K. Peyron, de tvenne senare af ledamoten J. Osterman.

Tidskriften har utgifvits efter samma plan som föregående år och med samma arvode till redaktören samt har sällskapet under året anslagit att till redaktören t. v. skall utgå 100 kronor, för att kunna lemnas till bestridande af utgifter för öfversättningar.

Enligt sällskapets uppdrag har ordningsmannen, angående dispositionen af det hus, som är upplåtet åt Kongl. Örlogsmanna- och Sjöofficers-sällskapen, under året gjort en utredning, omfattande tiden från 1807 till närvarande tid, hvilken utredning grundats på Kongl. Maj:ts nådiga bref, generalorder och de båda sällskapens protokoller m. m.

Under året har ombyte af bibliotekarie skett och ledamoten Hjelm dertill blifvit utsedd.

Omordnande af sällskapets bibliotek har under året tagit sin början.

Till sällskapets bibliotek har under året utom sedvanliga tidskrifter, bulletiner och årsberättelser, följande böcker m. m. som gåfvor öfverlemnats, för hvilka sällskapet till deras gifvare får aflägga sin tacksamhet.

Från Kongl. Marinförvaltningen:

a) Ett exemplar af N:ris I—IV utaf de genom kongl. förvaltningens försorg utgifna plancher öfver flottans artilleriemateriel;

b) Ett exemplar af N:ris V o. VI utaf d:o d:o;

c) Ett exemplar af N:ris VII—X utaf d:o d:o jemte text öfver desamma;

d) Ett exemplar af N:ris XI o. XII utaf d:o d:o;

e) En bok med titel "Canons Français et Canons Allemandes. Etude comparative par le Capitaine A. Mariotte. Paris 1886";

f) Bulletin Meteorologique för senare hälften af 1886 och månadsöfversigt af väderleken i Sverige för Januari och Februari 1887;

g) Sjömilitärisk ordbok, utarbetad af kaptenen vid kongl. flottan S. von Konow.

Från stationsbefälhafvarens militärexpedition i Carlskrona:

Stockholms högskolas styrelse-berättelse för tiden till 1875 års slut.

Från tygmästaren å Carl Johans-værn:

5:e häftet af Tegninger af Norske Marine-Artilleriemateriel.

Från kaptenen i flottan O. Lindbom:

Ny upplaga af internationela signalboken.

Från korresp. ledamoten kammarherren Th. Nordenfelt i London:

The Naval Annual 1886 by Lord Brassey K. C. B. Portsmouth 1886.

Från kaptenen vid Smålands grenadierbataljon J. O. Lillienstolpe:

Ett äldre planchverk, tillhörande en beskrifning öfver "huru salpeter, svafvel och kol skall beredas till pulver", samt probas och länge väl bevaras af Josephum Fustenbach år 1627.

Från meteorologiska anstalten i Stockholm:

a) Månadsöfversigt af väderleken i Sverige till landtbrukets tjänst, utgifven af d:r E. E. Hamberg, N:o 10 af 6:e årgången;

b) Månadsöfversigt af väderleken i Sverige för November 1886;

c) Månadsöfversigt af väderleken i Sverige för 1887 N:ris 3—6.

Från ordföranden, konteramiralen frih. F. W. von Otter:

Tidskriften "Fosterlandets försvar", 2:a årg., 3:e häftet, innehållande en uppsats "om brefdufvor".

Från The Editional Committee in Christiania:

The Norwegian North Atlantic Expedition 1876—78. XVI. Mollusca 11 by V. Frisk.

Från hedersledamoten J. Ericson:

Tidningen "Harpers Weekly" med lefnadsteckning och porträtt af gifvaren.

Från riksarkivet:

Meddelanden om svenska riksarkivet af C. G. Malmström. XI.

Från herr Gruson:

"Grusons Hartguss Panzer."

Från herr Dorbeck:

"The Law af Storm in The Eastern Seas."

Från korresp. ledamoten professor H. Mohn:

The Norwegian North Atlantic Expedition 1876—78. XVII.

The Norwegian North Atlantic Expedition 1876—78. XVIII A.

The Norwegian North Atlantic Expedition 1876—78. XVIII B.

Från norska Gradmaalingskommissionen:

Vandstands observationer, IV Hefte och Geodätische Arbeiten, Hefte V.

Från herr A. S. Sten:

Beobachtungs-Ergebnisse der Norwegischen Polarstation, Bossekop in Alten.

Från Upsala universitets observatorium:

“Bulletin Mensuel“. Vol. XVIII. 1886.

Från löjtnanten Aug. Béen:

Andra afdelningen af hans rapport om operationerna emot Kina företagna af den franska eskadern i kinesiska farvatten Aug. 1884—Mars 1887, jemte följande härtill hörande kartor, nemligen:

1:o Carte des Côtes Orientales de Chine 1842;

2:o Carte de la Côte Orientale de Chine de Formose au Yang-Tse-Kiang 1883;

3:o Carte Orientale de la Chine, Baie San Moon et Port Sheipoo 1865;

4:o Carte Orientale de la Chine, Rivière Yoang de Sing-Po 1865;

5:o Carte Nord de Formose, Port de Famini 1870.

Från enkefru amiralinnan Sundevall, som minne efter sin aflidne man, hedersledamoten H. Sundevall:

En större samling böcker, uppgående till ett antal af öfver 100 stycken olika verk, deribland de flesta historiska samt arbeten omfattande den praktiska delen af örlogstjenstens olika grenar.

Från hedersledamoten professor Nordenskjöld:

Vega-expeditionens vetenskapliga iakttagelser, 4:e och 5:e banden.

Från Kongl. Vetenskapsakademien:

Observations faites au Cap Thordsen, Spitzberg, 1882—1883. Tom. II, 1.

Från chefen för sjökrigsskolan:

Kongl. sjökrigsskolans rulla.

Från ledamoten Otto Lagerberg:

Manuel of International Law. Vol. I.

Från enkefru E. Olsen, som minne efter sin aflidne man, ledamoten kaptenlöjtnanten M. Olsen

a) Astronomiens tillämpning på navigationen, af O. Ankarsvärd. 1820;

b) Navigation, af F. C. Roosvall. 1811;

c) The practical navigator, by John Hamilton Moore. 8:e ed. 1784;

d) Formulärer till 1825 års reglemente;

e) Reglemente för Kongl. Maj:ts flotta 1834. 2 delar;

f) Exercisreglemente för Kongl. Maj:ts flotta 1841;

g) “Äfven jag tjenar.“ A. Öhman 1856;

h) L'art de la Guerre ou instructions sur l'art militaire en deux volumes par mr le Marquis de Quiney. 1741;

i) Recueil des ordres de mouvement, proclamations et bulletins de S. A. R. le Prince royal de Suède en 1813 et 1814. Sthm 1839.

Bland sällskapetets ledamöter hafva följande förändringar egt rum, nemligen:

Med döden afgångne:

Hedersledamot	1.
Arbetande ledamöter	2.
Korresponderande ledamot	1.
Utländske ledamöter	2.
Summa	6.

Tillkomne:

Hedersledamöter	4.
Arbetande ledamöter	3.
Utländsk ledamot	1.
Summa	8.

Antalet ledamöter:

Förste hedersledamöter	2.
Hedersledamöter	41.
Arbetande ledamöter	50.
Korresponderande ledamöter	35.
Utländske ledamöter	8.
Summa	136.

Anförande vid presidii nedläggande i Kongl. Örlogsmannasällskapet.*)

Mine Herrar!

“Antingen vår stridsflotta eger några tusen kanoner att vända mot en fiende, såsom vid den tid Kongl. Örlogsmannasällskapet instiftades, eller några dussin såsom i dag; antingen det erfordras 30000 man såsom då, för att kraftigt och som sig bör kunna utveckla hennes artilleristyrka, eller 3000 såsom nu; antingen hon sticker ut sina eldgap genom sidan på ett linieskepp, eller genom den trånga porten på en monitor, så har dock Kongl. Örlogsmannasällskapets bestämmelse alltid varit densamma: att i allt som rörer sjöväsendet i allmänhet, men sjökrigsväsendet i synnerhet, befrämja fäderneslandets nytta.

Då man betraktar den förvandling vår flotta under denna Kongl. Örlogsmannasällskapets nittioåriga tillvaro undergått, kan man ej annat än för ett ögonblick draga andan; man häpnar öfver den olika styrka hvarmed vårt sjöförsvaret vid ändpunkterna af denna period framträder och man frågar sig: huru har det kunnat komma att så omgestalta sig? Kan det vara att den svenska flottans målsmän ej rätt handhaft den materiel som konung och nation åt dem lemnat, eller att den personal som det äligger att när som helst lemna hus och hem för att under den blå och gula flaggan bereda sig till värnandet af fäderneslandets sjelfständighet och ära försummat någon af sina pligter? Men man lugnar sig! Det svenska sjöförsvaret har vid intet tillfälle behöft blygas öfver sina

*) Hället i Kongl. Örlogsmannasällskapet å högtidsdagen den 15 November 1887 af sällskapets ordförande, konteramiralen frih. F. W. von Otter.

handlingar, den stora reduktionen är vållad, icke deraf att vi förverkat nationens förtroende, icke deraf att någon fiende tagit våra skepp, icke deraf att vi ha underlåtit hålla i effektivt skick allt det vi ha fått om händer; det är tiderna som varit emot oss såsom nation, vårt fattiga land har icke under denna snillets och framåtskridandets utvecklingsperiod kunnat bestå åt flottan hvad som fordrats för att i samma mån som förr följa de stora och mäktiga, och som en följd deraf: vi ha fått öfvergifva tanken att såsom förr vara färdiga att utkämpa fäderneslandets strider på öppna hafvet, att utgöra horden i fästet som måste nedgöras eller sprängas innan fästningen, som är Sveriges fasta land, kan cernerats eller anfallas; vi ha måst åtnöja oss med den blygsammare om än icke mindre ärorika posten att utgöra första ledet i breschen, det, som der det gör sin pligt, måste falla innan en fiendtlig kanon kan planteras på vallarne.

Öfvergången till denna nya ställning vårt sjöförsvaret nu innehar har varit långsam och reträtten har måst utkämpas under ofta heta strider, som, derest den skett fortare och vi kunnat förutse huru den skulle slutas, måhända hade kostat oss mindre. Men den är verkställd, och det gäller nu blott att så organisera oss, att vi äfven nu med vår inskränkta personal och materiel skola såsom förr ändock veta häfda denna samma flaggas heder och vårt lands anseende.

Härtill fordras att vi med all uppmärksamhet följa icke allenast utvecklingen hos andra mariner; men ock hafva det aktgifvande på tiden, hvarigenom allenast vi kunna förblifva i åtnjutande af det förtroende hos nationen, som är första vilkoret för att de medel som densamma för sitt försvar till sjös kan uppoffra med beredvillighet gifvas oss; vi skola tillse att den materiel vi tillegna oss blir den bästa möjliga, att den personal vi dertill behöfva organiseras, öfvas och vårdas systematiskt och sorgfälligt, samt att ekonomien handhafves på det noggrannaste, för att med de minsta uppoffringar, de bästa resultat må kunna vinnas.“

Med dessa ord inledde jag på denna dag för aderton år sedan den redogörelse för de arbeten, äsyftande förbättringar i vissa hänseenden, som då under de senare åren pågått, jag hade att afgifva, såsom en af sällskapetets föredragande. Med dessa ord vill jag inleda mitt tal äfven i dag, då jag vid nedläggandet af den klubba, som Edert förtroende jemväl under det nu lyktade presidiiåret lemnat i min hand, går att kasta en hastig öfverblick på hvad som sedan dess uträttats till vårt vapens stärkande. Och om denna öfverblick, såsom jag anser, visar oss, att under denna tid vida mera blifvit åtgjordt i berörda rigtning än under någon föregående period under detta århundradet, en frukt, i hvars frambringande hvar och en af oss kan tillräkna sig någon del, så ligger deruti anledning till en förhoppning, att den dag skall varda kommande då vi åter med stolthet och tillfredsställelse må kunna i vår flotta se ett aktningssjudande värn och en kraftig maning till fortfarande ansträngningar för att i hvad på oss kan bero, vi må icke blott vidmagthålla de gamla, utan alltjemt smida nya länkar till den kedja, af hvilken en hvar af oss håller en del i sina händer och som vi benämna, fäderneslandets försvar. Att dessa fortsatta ansträngningar icke skola uteblifva, blott vi få erforderliga medel, derom bör ju icke finnas tvifvek. Ty likasom ett fruktlöst arbete småningom hos arbetaren framkallar liknöjdhet och slapphet, så föder god frukt kraft, energi och förnöjsamhet, allt faktorer, hvilka der de finnas alltjemt ropa “framåt“.

Flottans ordinarie budget för år 1869 utgjorde 3.363000 rdr rmt. Den extra för samma år framvisade icke ett öre. Af med ånga försedda, bevärade fartyg fanns allenast 19, neml. 3 st. monitorer eller såsom de nu kallas 2:a klassens pansarbåtar, 2 st. 3:e klassens pansarbåtar, 10 st. 2:a klassens kanonbåtar samt 1 linieskepp, 1 fregatt och 2 korvetter; skeppet och den ena korvetten mera än 30 år gamla.

Detta var då Sveriges flytande sjökrigsmateriel. Den förde en bestyckning, som med undantag af de tre 2:a kl. pansar-

båtarnas voro af redan då föråldrad konstruktion. De sjöbefästningar som äro i flottans händer, hade icke en tidsenlig kanon. Något minförsvar fans då ännu icke. Om anslag, tillräckliga att förhjelpa oss ur denna — man kan ju gerna säga förintelse, hvori sjöförsvaret sålunda befann sig, hade man ingen eller ringa förhoppning. Hvad min redogörelse då hade att framvisa, förskref sig derföre ock nästan uteslutande från det intellektuella arbetets område. Men det har gått bättre än man trodde sig ega att hoppas. Den ordinarie budgeten för året 1888 uppvisar en slutsumma af 4.742878 kronor eller en tillökning från 1869 med något öfver 41 procent. Häri ingår visserligen poster sådana som till beklädnad åt båtsmännen, hvilken på den tiden bestriddes af medel som icke funnos i budgeten upptagna, ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge och Södra Möre samt till lindring i rustnings- och ersättningsbesvärerna äfvensom till sjöbeväringens vapenöfningar, utgifter, som då icke voro kända. Men äfven om dessa frånräknas visar ändock den ordinarie budgeten en ökning af öfver 18 procent. Förhöjningen i sin helhet träffar hufvudsakligen anslaget till personalen, som ökats med omkring 82 procent, anslaget till materielens underhåll som ökats med omkring 12 procent och anslaget till flottans öfningar som ökats med omkring 40 procent, deruti dock icke inberäknad den förhöjning i samma anslag som är en följd af att naturaportion under sjöexpeditioner numera icke såsom förut bestrides utaf öfningsanslaget utan af anslaget till naturaunderhåll. Extra anslag har under mellantiden beviljats med inalles 27.109611 kronor 65 öre eller i medeltal något öfver 1.426000 kr. årligen, ett medeltal som må anses ganska tillfredsställande, isynnerhet om hänsyn tages dertill att under de första två åren af denna period inalles endast 128000 kr. beviljades och att under fyra af de följande statsverkets finansiella ställning nödvändiggjorde upptagandet af särskild tilläggsbevilling, under hvilka förhållanden hvarken Kongl. Maj:t kunde för flottans ändamål begära eller Riksdagen anvisa

medel till sådant som utan alltför stor olägenhet kunde dröjas med.

Kasta vi nu våra blickar bort ifrån sjelfva anslagen och rigta dem på de resultat som med desammas tilhjelp vunnits, skola vi med icke mindre tillfredsställelse finna att de äro rätt i ögonen fallande. Se vi då först till personalen finna vi densamma vid periodens början räknande enligt då gällande organisation 5754 man inalles delade på två kårer eller vapen, det ena, Kongl. Flottan med 96 officerare, 148 underofficerare, deruti dock icke inräknade maskinist- och handtverksunderofficerare, hvilka fortfarande skulle vara civila personer hemtade från varfvena, 400 matroser och jungmän, 280 skeppsgossar och 2578 båtsmän; det andra Kongl. Skärgårdsartilleriet med 86 officerare, 60 underofficerare 200 kanonier och 1906 båtsmän. Dessa två kårer eller vapen hafva under tiden åter blifvit ett och den organisationsplan som innevarande år blifvit godkänd utvisar en aflönad personal af 175 officerare, 224 underofficerare, 4000 man gemenskap, och, efter behof, 300 à 400 skeppsgossar. Personalen erhåller till följd af ett numera väl ordnad och högt utveckladt undervisnings- och öfningsväsende en utbildning, som förr icke var anad, om än af den ännu befintliga personalen, en del, båtsmännen, till följd af vissa, denna institution vidlådande egendomligheter, icke till följd af bristande mottaglighet hos sjelfva manskapet, endast undantagsvis har kunnat bibringas den högre grad af utbildning som fordras för beklädande af sysslor såsom förhandsmän, hvaraf vi allt hitintills saknat ett tillräckligt antal. Manskapets till olika tjenstbarhets grader inom hvarje af de särskilda yrkesgrenar, hvaraf en fullgod fartygsbesättning bör bestå, drifna utbildning är äfvenledes en förbättring som tillhör denna period, likasom uppmuntringsklasserna. Men uti flottans bemanning skall enligt sistnämnda organisationsplan ingå ännu en faktor, som icke alldeles får förbises, nemligen sjöbeväringen uti en ny efter flottans behof och förhållanden reducerad form. Den hittills varande sjöbeväringen, räknande

emellan 30 och 40000 man, har hittills öfvats dels af armén dels varit befriad från all öfning i fredstid. Den nya sjöbeväringen, med hvars öfvande vid flottan i år gjorts en början, kommer att räkna allenast emellan 6 och 7 tusen man, men ingen helt och hållet främmande för de åligganden, som kommer att tillhöra honom, om han blifver till verklig tjänst inkallad. Af särskild betydelse är den nya sjöbeväringen dessutom derutinnan, att hädanefter en hvar som afgått från anställning vid flottans stam innan fylda 32 år och som hittills varit för oss i händelse af behof förlorad, skall intill nämnda ålder tillhöra sjöbeväringen, till följd hvaraf i behofvets stund vi genom den nya sjöbeväringen få oss tillförda en betydlig kontingent vandt och godt folk. Slutligen må bland de förbättringar rörande personalen som tillhör den här ifråga varande perioden nämnas, skyldigheten för befäl och underbefäl att vid viss föreskrifven ålder lemna plats för nya krafter, bildandet af reserv bland befälet samt förbättrad aflöning och pensionering för så väl befäl som för underbefäl och manskap.

Betrakta vi derefter materielen, så ligga med undantag af de båda korvetterna, hvilka blifvit afklädda allt som gaf dem rätt att räknas bland våra krigsfartyg och 3 af 2:a kl. kanonbåtar, på hvilka tidens tand under åren gnagt väl hårdt, alla, som icke äro ute på expedition, säkra vid brobänkarna, kajerna eller i dockorna, flere af dem, såsom exempelvis 2:a klassens pansarbåtarna icke oväsentligt förbättrade för det bruk hvartill de kunna ifrågakomma att användas. Men härtill finnes en aktningssjudande rad af nya fartyg, hvart och ett efter sitt slag och den tidpunkt det tillkommit af fullgod beskaffenhet, nemligen: pansarbåtar 1 af 1:a klassen, 1 af 2:a klassen och 8 af 3:e klassen; kanonbåtar 9 af 1:a klassen; minbåtar 4 af 1:a klassen, 7 af 2:a klassen, 1 af 3:e klassen jemte 5 sjelfständiga stångminbåtar och ett antal andra sådana tillhöriga de sjögående fartygen, 3 korvetter, 1 minöfningsfartyg och 1 chefsfartyg, inalles 36 fartyg, utom stångminbåtarna. Alla tjänstdugliga fartyg hållas numera i sådant

skick att de vid första order kunna utan dröjsmål rustas. Inventarier och en till tre utredningar, efter deras olika lättanskafflighet ligga färdiga i förråderna. Jemväl sjöbefästningarna härstädes äro, hvad förut aldrig varit fallet, försatta i fullt tjenstfärdigt skick med fullständig bestyckning, några små kanoner undantagna, och alla i öfrigt erforderliga inventarier. Artilleriet med allt hvad dertill hörer samt af det öfriga allt hvad som erfordras i fredstid, ordnad på sina platser på befästningarna, allt annat färdigt i varfsförråderna att på möjligast korta tid efter gifven befallning kunna föras till sin bestämelse. Under tiden har tillkommit något hvarom vi förr visste intet — minor till spärrande af inloppen såväl här som till Stockholm. Men hvad jag nu påpekat bland döda ting är icke allt som under denna tidpunkt tillkommit för sjöförsvarets ordnande, kräfvande omtanke och dryga kostnader. Vi må icke förbise den mängd af dyrbara byggnader och andra anläggningar som måst åstadkommas till det helas förkofran och utveckling. Bland sådana byggnader och anläggningar må nämnas vid denna station: nya verkstadsbyggnaden, genom hvars tillkomst det blifvit möjligt att på mycket kortare tid och med mindre kostnad än tillförne, då verkstäderna lågo spridda kring hela varfvet, en här'en der, bygga och underhålla hvad som hörer oss till; två nya lyftkranar; spårvägsnätet å varfvet jemte förbindelsen genom tunnel under staden med Carlskrona—Wexjö jernväg och statens stambanenä; nya svängbron emellan gamla varfvet och Lindholmen; mindepartementsbyggnaden med tillhörande hus m. m. för minväsendet; den nya skeppsgossekasernen; exercishuset och en tidsenlig eldsläckningsmateriel, för att ej tala om brandtelegrafan och telefonledningen. Vid Stockholms station: den stora dockan å galerverfvet; spårvägar och lyftkran derstädes; sjökrigsskolebyggnaden; iordningställandet af verkstäder i gamla kanonslupsskjul och kasern af ett gammalt magasin; byggnad för torpedotillverkning, minbåtsskjul m. m.

Åtskilligt skulle kunna påvisas äfven från det rent intellektuella arbetets område till sjökrigstjenstens bättre ordnande och handhafvande såsom utfärdandet af det af Kongl. Örlogsmannasällskapet utarbetade sjötjenstgöringsreglementet m. m., men jag vill härmed icke upptaga Kongl. Örlogsmannasällskapets tid.

Den tafla öfver sjöförsvarets förkofran under de senaste aderton åren, som vi under denna stund haft för våra blickar, är ju på det hela tilltalande, särskildt vid jämförelse med öfriga perioder under vårt 70-åriga fredslugn, det kan ju icke nekas. Att säga hvilken andel Kongl. Örlogsmannasällskapet haft i skapandet af denna tafla, kan vara svårt att närmare utreda. Men hvad som är säkert är det, att de arbeten och öfverläggningar, som inom detta sällskap egt rum, samt hvad Kongl. Örlogsmannasällskapet gjort därför i öfrigt, såsom genom sin tidskrift, högst väsendtligt bidragit till stadgandet af den opinion — den grund hvarpå, i hvad som rörer sjöförsvaret, om den icke vore fast och säker, byggnaden som derpå uppreses blifver svag och vacklande, och till hvilken derföre de som bestämma om framställda förslags vardande eller icke vardande, i betydlig mån måste sätta sitt tillit. Den som inser behovet af en byggnad, den må vara något så magtpåliggande som till tryggande af sjelfständighet och ära eller något annat, men finner den grund hvarpå det föreslås honom att bygga oviss, han dröjer om han kan, äfven om han kan finna medlen, att uppföra den. Den åter som ser grunden vara att lita på, han söker medlen äfven om han har svårt att finna dem. Hade icke svenska folkets ombud funnit, att de medel, de kunnat lemna för att stärka flottan — det första ledet i vår försvarsbyggnad, användts att bygga på säker grund, skulle icke taflan varit lika tilltalande, och Kongl. Örlogsmannasällskapet, som för aderton år sedan såg flottans framtid temligen mörk, icke i dag kunna blicka denna framtid lugnare till mötes.

Men ännu återstår mycket innan vi kunna känna sjöförsvaret ega den kraft som erfordras om något skall kunna uträttas. Jag läste icke längre sedan tillbaka än ett par dagar i en engelsk tidning följande ord som skulle hafva flutit från en högt uppsatt personlighet i vårt södra grannland, väl under rättad om framtidsutsigterna inom de ledande kretsarne der: "Om ett krig framvingas i Europa få vi icke lemna något ogjort, som kan göras för att omöjliggöra ett återupprepande deraf och för att fullständigt oskadliggöra upphofvet. I ändamål att uppnå detta får likväl ingen misstänkt neutralitet tålas i Europa, utan de små staterna skola tvingas att välja den ena sidan eller den andra i öfverensstämmelse med den gamla maximen: han som icke är med mig är emot mig." Och han skulle hafva tillagt: "Detta är för närvarande situationen, hvilken således fortfarande är mycket allvarsam." Har man skäl att tvifla derpå? — eller om man tviflar på att någon fara nu omedelbart står för dörren, är det någon — han må höra till den eviga fredens apostlar eller icke — som i sitt stilla sinne tror, att när ett stort europeiskt krig härnäst kommer till utbrott, vi i vårt lilla hörn få hålla oss derutom endast med förklarandet att vi ha intet ondt gjort Eder, hvarken den ena eller den andra, vi vilja vara i fred? Nej, det är det icke! På det att när detta inträffar, vi icke genom något vårt förvällande må vara ur stånd att såsom våra fäder häfda icke blott vårt lands sjelfständighet, utan ock vår flaggas ära och anseende, låtom oss fortfarande arbeta på att befästa opinionen, på det att icke de som för hvad som underlåtes i fråga om sjöförsvaret ansvaret tillhör, icke må kuuna lägga detsamma vid vår dörr med det utropet: Vi ha icke kunnat bygga, vi ha saknat säker grund.

Årsberättelse

af föredraganden i 2:dra vetenskapsklassen (artilleri)
kom.-kapten frih. E. Barnekow.*)

På en tid då förändringar, förbättringar och uppfinningar försiggå inom industriens alla områden, måste detta äfven blifva fallet inom det krigsvetenskapliga.

Kanon-, pansar- och projektilfabrikanterna bemöda sig om att framställa varor, som antingen skola vara öfverlägsna andras af samma slag, eller ock kunna, beroende af deras art, verka förstörande på eller lemna skydd för de andras fabriker.

Till följd häraf stegras fordringarna alltjemt på kanonernas genomslagningsförmåga i den mån pansartjockleken tilltager, eller ock ökas denne eftersom kanonens verkningsförmåga växer.

Berodde det endast på teknikens förmåga att tillverka kanoner, tillräckligt kraftiga för att vid skjutning förmå krossa pansar af största möjliga tjocklek, eller att framställa pansar af sådan tjocklek att det kunde lemna skydd mot beskjutning från den kraftigaste kanon, som möjligen kunde ifrågakomma, så är svårt att nu afgöra, hvilken af dessa tvenne antagonist, pansaret och kanonen, slutligen skulle behålla segern. Men nu tillkomma, beroende af föremålets art, som skall skyddas, andra factorer, som, åtminstone tillsvidare, i någon mån sätta en gräns för denna penningeödande täflan, och dessa äro: pansarets tyngd, samt projektilens hållfasthet.

Är pansaret afsedt för befästningar på land, möter intet hinder för att gifva detsamma snart sagdt hvilken tjocklek som helst, ty äfven om man ej kan smida eller valsa stål-

*) Uppläst å Kongl. Örlogsmannasällskapets högtidsdag den 15 Nov. 1887.

eller smidesjernspansar af obegränsad tjocklek, så kan man dock framställa gjutjernspansar af nära nog hvilken tjocklek som helst.

Är afsigten åter att skydda mot beskjutning från kanoner större eller mindre delar af ett fartyg, så är ej likgiltigt om bepansringen väger några hundra tons mer eller mindre, och till följd häraf nödgas man ifråga om fartygspansar ofta nöja sig med betydligt mindre motståndsförmåga än man rätteligen borde hafva för att vara fullt skyddad mot beskjutning från de kanoner man möjligen kan komma i strid med.

Men om å ena sidan åt landtbeväringarnes pansar kan gifvas snart sagdt hvilken godstjocklek och motståndsförmåga som helst, så kan å andra sidan förmågan att bräcka detta pansar icke med lika lätthet ökas i motsvarande grad, ty äfven om det torde ligga inom möjlighetens gräns att tillverka kanoner med en mot största tänkbara pansarskydd svarande effekt, så kan denna effekt ej tillgodogöras om projektilen vid anslaget mot pansaret krossas innan den förmått intränga i detsamma till något afsevärdt djup; och dessa äro också bland de frågor, som för närvarande stå främst på dagordningen inom artilleri-tekniken, nemligen: tillverkningen af pansarprojektiler, som utan att krossas förmå tränga igenom det på ytan hårda pansaret, och af pansar, som utan att förlora sin seghet eller falla i stycken, kan mot projektilen sätta en hård och svår genomtränglig yta.

Det torde ligga utom ramen för denna årsberättelse att lemna en fullständig redogörelse öfver alla de försök som blifvit gjorda i sistnämnda syften, äfven om denna redogörelse endast skulle omfatta tiden från Kongl. Örlogsmannasällskapets senaste årshögtid, jag vill derföre blott redogöra för några skjutförsök som för ifrågavarande ändamål blifvit på senare tiden verkställda utomlands, och hvilka på grund af dervid använda material kunna vara af intresse för vårt land, nemligen vid Portsmouth med svenska projektiler och vid Spezzia mot tackjernspansar.

Så länge pansarprojektilens uppgift blott var att slå igenom smidesjernpansar förefans ej något trängande behof af annat projektilmaterial än kokillhårdadt tackjern. Som bekant sköts vid Finspong 1869 under ledning af en kommission sammansatt af sjö- och landtofficerare ur en 24 cm. bakladdningskanon kokillgjutna tackjernsprojektiler, gjutna vid Finspong från s. k. reverberugn, mot en pansartafla af smidesjern, i afsigt att utröna ej mindre ändamålsenligheten af pansarkonstruktionen än ock projektilmaterialets beskaffenhet. Pansartaflan, som var sammansatt af 6 hopbultade plåtlag, hade en sammanlagd tjocklek af 305 mm. Med afseende på projektilerna säger kommissionen i sin öfver denna skjutning afgifna rapport: "De kokillgjutna tackjernsspetsprojektilerna hafva varit af den synnerligt goda beskaffenheten att de förmått genomtränga äfven förstärkta delar af pansartaflan, utan annan formförändring än spetsens förkortning 1,8 till 2,4 mm., samt att de, skjutna med normalladdning från 24 cm. kanonen mot så stark del af taflan, nemligen mot fotplåten, midt för hvilken hela jerntjockleken uppgick till omkring 430 mm., icke kunde tränga igenom och således ögonblickligen rönste ett motstånd, som uppbar hela deras lefvande kraft, återfunnos utan annan formförändring än den, att på deras framända uppkommit fina sprickor utgående från de främre knapphålen."

Med sådana utmärkta resultat för ögonen var det ej att undra på om man länge var fullt tillfredsstäld med de inom landet tillverkade kokillgjutna tackjernsprojektilerna, och här till bidrog i ej ringa grad de resultat, som några år senare erhöles vid en pansarskjutning i England, hvarvid användes kokillgjutna tackjernsprojektiler från såväl England som Sverige, äfvensom smidda stålprojektiler från franska och engelska verkstäder. Af de vid detta tillfälle pröfvade projektilslagen voro de svenska kokillgjutna tackjernsprojektilerna med afseende på seghet och hållfasthet mycket öfverlägsna de engelska projektilerna af detta slag, och jemngoda med många af stålprojektilerna.

Emellertid stannade man ej vid smidespansar, utan fortgick i den riktningen att göra fartygspansaret mera ogenomträngligt, utan att på samma gång behöfva öka dess vikt. Sålunda började man tillverka pansarplåtarna af såväl enbart stål som stål i förening med smidesjern, s. k. compoundpansar.

Bland de stora nationerna vidhöll England längst att utslutande begagna pansarprojektiler af tackjern, men äfven i detta land har man börjat inse nödvändigheten af att förse sig med dylika projektiler af smidt stål, och under de senaste åren hafva många skjutförsök derstädes blifvit utförda i ändamål att pröfva pansarprojektiler af stål från såväl in- som utländska verkstäder.

Vid skjutning mot pansar med låg utgångshastighet, eller ur kanon med liten kaliber, är skillnaden mellan stålprojektilens och tackjernsprojektilens verkningsförmåga ej så i ögonen fallande, som när projektilens lefvande kraft vid anslaget är betydligt större, förutsatt att pansaret i intetdera fallet släpper igenom projektilen, emedan projektilmaterialets hållfasthet tages i större anspråk ju mera anslagseffekten ökas.

Åren 1883 och 1884 utfördes pansarskjutningar i Danmark på Amager, med 15 cm. pansargranater, smidda gjutståls från Krupp och kokillgjutna tackjerns från Ankarsrum. Af den danska skjutkommissionens öfver denna skjutning afgifna rapport framgår att stålprojektilerna voro, med afseende på den förstörelseverkan de åstadkommo på pansarplåten, något litet öfverlägsna tackjernsprojektilerna, men enär denna skillnad ej var särdeles afsevärd ansågs här hemma ej skäl att för våra 15 cm. kanoner M/83 anskaffa pansargranater af stål, isynnerhet som en dylik anskaffning, derest den skulle ske inom landet, måste förberedas genom dyrbara skjutförsök mot pansarplåt, hvartill kommer att anskaffningskostnaden för stålprojektilen antagligen skulle blifva dubbelt så stor som för tackjernsprojektilen. Men om en sådan åsigt är försvarlig då frågan gälde projektiler med en utgångseffekt af 592 metertons,

så kan den ej vara tillräcklig för projektiler, hvars lefvande kraft vid mynningen uppgår till 4233 meterton, hvilket är händelsen med pansargranaten till 25 cm. kanonen M/85 vid skjutning med stridsladdning.

För de förberedande skjutningar, som måste inleda öfvergången från det inom landet hittills tillverkade materialet för pansarprojektiler till ett alldeles nytt för dylika projektiler, erfordrades emellertid, förutom projektiler, äfven pansarplåt af för ändamålet passande dimensioner, och då dessa skjutningar närmast afsågo att erhålla jämförelse mellan 25 cm. pansargranater af kokillgjutet tackjern och af stål, så erfordrades härför en mycket stor pansartafla.

Med anledning häraf inleddes underhandlingar med engelska regeringen om tillstånd att genom engelska amiralitetets försorg och på dess bekostnad få genom skjutning mot engelsk pansarplåt pröfvade i Sverige tillverkade 25 cm. projektiler af kanontackjern och osmidt martinstål, och sedan tillstånd härtill erhållits afsändes till England 6 st. 25 cm. pansargranater, hvaraf tvenne voro gjutna vid Bofors af blåsfritt martinstål, de andra 4 voro från Finspong, 2 af kanontackjern gjutna i kokill och 2 af blåsfritt martinstål. Den 29 sistlidne Mars verkställdes ifrågavarande skjutning ombord på skeppet "the Nettle" i Portsmouths hamn under ledning af chefen på engelska artilleriexercisskolans fartyg "Excellent", och i närvaro bland andra af en svensk sjöofficer såsom Kongl. Marinförvaltningens ombud.

Af de öfver denna pansarskjutning till Kongl. Marinförvaltningen inkomna rapporter inhemtas följande:

Till skjutningen användes:

Kanon: 10 inches (25,4 cm.) R. M. L.

Laddning: 31,75 kg. pebblekrut.

Anslagshastighet: 420 meter.

Projektiler:

- a) Palliserprojektil vägande med påsatt gascheck 186,9 kg. och utan gascheck 182 kg.

- b) Pansargranat af osmidt oljehärdadt martinstål från Finspong, märkt *N° 5*, vigt lika med *a*.
- c) Pansargranat af osmidt oljehärdadt martinstål från Bofors, märkt *A*, vigt lika med *a*.
- d) Pansargranat af kokillgjutet kanontackjern från Finspong, vägande lika med *a*.

Pansartafla:

Plan compoundpansarplåt af 244 cm. höjd, 183 cm. bredd och 26,87 cm. tjocklek, sammansatt af 10,16 cm. hårdt stål af 1,4 % kolhalt ytterst, derinnanför 11,43 cm. smidesjern och slutligen 5,08 cm. mjukt stål, gjutet på plåtens baksida. Plåten var fästad till en 137 cm. tjock ekbackning medelst åtta 10,2 cm. pansarbulur, hvilka voro intappade i plåtens baksida.

Afståndet till pansartaflan från kanonens mynning = 9,2 meter.

Skjutningen, hvarmed egentligen afsågs att pröfva plåten, hvilken var levererad af Cammell & C:o i Sheffield, börjades med palliserprojektiler, hvarefter, sedan tre af detta slag blifvit skjutna mot plåten, försöksskjutningen med de svenska projektilerna vidtog.

Vid skjutningen erhöles följande resultat:

1:a skottet, palliserprojektil. Projektilen träffade plåten 66 cm. från venstra och 83,9 cm. från nedra kanten, samt åstadkom 8 sprickor i plåten. Projektilens ogival blef qvarsittande i plåten, men cylindriska delen krossades, anslagshålets diameter var 17,8 cm. Sprickorna *N° 1* och *2* bildade en cirkel af 45,7 cm. diameter och 3,2 cm. djup omkring anslaget; plåtens yta inom denna cirkel var intryckt omkring 1,3 cm.; sprickorna *N° 3*, *4*, *5*, *6* och *8* voro helt fina; sprickan *N° 7*, som sträckte sig från anslaget ut till plåtens venstra kant, gick helt och hållet igenom plåtens yttre stälyta.

2:a skottet, samma slags projektil som i första skottet. Projektilspetsen träffade plåten 68,6 cm. från högra och 129,5 cm. från nedre kanten, ogiven blef sittande i plåten, cylin-

driska delen gick i bitar. Anslagshålets diameter 17,8 cm. Uti plåten uppstodo ytterligare 12 sprickor nummererade 9—20; af dessa bildade *N*. 10 en cirkel omkring anslaget af 50 cm. diameter och 8,9 cm. djup, *N*. 12, som utgick från anslaget till plåtens högra kant, hade ett djup af 6,4 cm., *N*. 15 var kort med ett djup af 3,2 cm., de andra sprickorna voro fina ytsprickor. Plåtens yta inom den cirkulära sprickan *N*. 10 var tryckt bakåt 2,5 cm. Sprickorna *N*. 3 och 8 från föregående skottet förlängdes, hvarjemte den yttre stålytan, till följd af felaktig väll, föll af från plåtens nedra venstra hörn emellan första anslaget och plåtens kant.

3:e skottet, samma slags projektil som i föregående skott. Projektilen träffade plåten 61 cm. från dess öfra och 61 cm. från dess venstra kant, ogivalen förblef qvarsittande, cylindriska delen krossades. 3 nya sprickor i plåten. Hela stålytan emellan de tvenne sista träffarne och plåtens venstra kant föll bort. Backningen midt för plåtens öfra del splittrades.

4:e skottet, pansargranat af osmidt härdadt martinstål från Finspong. Projektilen träffade 53,3 cm. från plåtens nedre och 86,4 cm. från dess högra kant, nedanför 1:sta träffen, å en oskadad del af plåten, men tätt intill en af pansarbultarne. Intrycket i plåten efter projektilen, som var 18,4 cm. djupt, hade ett skopformigt utseende med en längd af 33 cm., djupare inträngning hindrades genom projektilspetsens böjning vid anslaget nära bultens hufvud. En stor del af plåtens stålyta föll bort, pansarbulten bredvid hvilken projektilspetsen slog an drefs ut och gjorde stor skada på fartygets trävirke, samt hejdades först af en jernbjelke 15,2 meter bakom pansartaflan. Projektilen gick i fyra stora och flera smärre bitar.

5:e skottet, pansargranat från Bofors af osmidt martinstål. Projektilen träffade 50,8 cm. från underkanten och 35,6 cm. från högra kanten, till höger om 4:e skottet, på en oskadad del af plåten. En del af plåten drefs tillbaka. Projektilen gjorde en fördjupning i plåten af 28,9 cm. djup, hvilken i sin botten hade en spricka af 7 cm. djup. Ett större stycke

af stålytan på plåtens nedra högra hörn föll af. En pansarbult kastades bakåt och gjorde anseelig skada på fartygets trävirke bakom pansartaflan. Projektilen gick i 5 stora och omkring 30 smärre stycken.

6:e skottet, kokillgjuten tackjernsprojektil från Finspong. Projektilen träffade plåten ofvanför 2:a och i höjd med 3:e träffen på en oskadad del, 50,8 cm. från öfre och 53 cm. från högra kanten. Ogiven blef qvarsittande i plåten, cylindriska delen gick i bitar. Återstående delen af plåtens stålyta föll af. En pansarbult skars af och drefs tillbaka 38 cm. Projektilen gick sönder i 3 stora och ett stort antal små bitar.

På plåtens baksida hade uppstått utböjningar eller bucklor midtför hvarje anslag. Dessa bucklor hade midtför:

1:a anslaget en höjd af 0,5 cm.

2:a d:o d:o 2,2 cm.

3:e d:o d:o 4,9 cm.

4:e d:o d:o 10,2 cm.

5:e d:o d:o 12,7 cm.

6:e d:o d:o 7,8 cm.

Djupet af större delen af sprickorna å plåtens baksida var 5,08 cm. = tjockleken af det mjuka ställagret. Den del af plåten, som utgjordes af smidesjern, tycktes vara i ganska godt skick, oaktadt stålet på baksidan var mycket skadadt.

Den engelska rapportens slutomdöme är: "Den svenska tackjernsprojektilen visade en afgjord öfverlägsenhet öfver palliserprojektilerna. Af de tvenne slagen stålprojektiler tycktes den som var märkt Bofors A vara den bästa."

På grund af de vid denna profskjutning vunna resultat ansåg Kongl. Marinförvaltningen att beställning af inom landet tillverkade pansargranater af stål för 25 cm. kanon M/85 borde ske, men i ändamål att erhålla mera erfarenhet med afseende på materialets behandling och projektilens konstruktion skulle derförinnan ytterligare skjutförsök mot pansar verkställas med inom landet tillverkade pansarprojektiler af stål.

För detta ändamål beställdes vid Bofors bruk 3 st. smärre pansarplåtar af osmidt martinstål, hvarjemte hvardera af aktiebolagen Ankarsrums bruk, Finspongs styckebruk och Bofors-Gullspång erbjödo sig att omkostnadsfritt för kronan tillhandahålla 2 st. 15 cm. pansargranater af stål tillverkade på sätt de resp. aktiebolagen ansåge åt projektilen borde förläna den största genomträngningsförmågan, utan att projektilens yttre form eller ihålighet derigenom i väsendtlig mån afveke från den fastställda konstruktionen.

Ehuru detta skjutförsök, till följd af försenad leverans af pansarplåtarna, ännu icke blifvit påbörjadt, har jag likväl ansett mig här böra omnämna att ett dylikt skjutprof blifvit anbefaldt, samt kommer att utföras så snart pansarplåtarna hunnit blifva färdiga.

Den andra på senare tiden utomlands verkställda skjutningen, hvilken på grund af dervid användt material torde vara af intresse för vårt land, är skjutförsöket vid Spezzia i Italien i April och Juni 1886.

Ändamålet med detta skjutförsök var att genom skjutning med 3 skott ur en Armstrongs 100-tonskanon pröfva en af sidoplåtarna till ett pansartorn af kokillgjutet tackjern af Grusons tillverkning, afsedt för 2 st. 35 kaliber långa 40 cm. kanoner.

Profplåten vägde 87950 kg.; 100-tonskanonens projektil, härdad stålgranat från Krupp af 1000 kg. vikt, hade en medelanslagshastighet af 537 meter, hvilket motsvarar 14700 meter-tonns lefvande kraft. Oaktadt de tre mot tackjernsplattan afskjutna projektilerna hade en sammanlagd anslagseffekt af 44107 M. T. eller 501 M. T. per ton af plåtvikt, förlorade likväl icke plåten derigenom så mycket af sin motståndsförmåga att den kunde anses urståndsatt att afläda ännu flera skott af samma slag. De vid tredje skottet i plåten erhållna sprickorna voro helt obetydliga samt endast till en ringa grad märkbara på dess baksida, och projektilens inträngning i pansaret var förhållningsvis ganska obetydlig.

Ehuru det är föga troligt att vi komma att bygga kustbefästningar med pansarskydd som kan motstå beskjutning från 100-tonskanoner, så torde det likväl icke vara utan betydelse att en pansarplåt tillverkad af ett material, som antagligen kan framställas här hemma af fullt lika god beskaffenhet förmått att, utan att i afsevärd grad förlora något af sin motståndsförmåga, uthärda beskjutning från världens nu för tiden kraftigaste kanon.

Uti de reverberugnar, som nu finnas vid Finspongs styckebruk, kan på en gång nedsmältas omkring 72000 kg. tackjern, således torde ej erfordras särdeles dyrbara anläggningar för att inom landet kunna framställa pansarplåtar af kokillgjutet tackjern för sjö- eller landtbefästningar med tillräcklig motståndsförmåga att afvisa de tyngsta projektiler som möjligen komma att skjutas mot desamma.

(Forts.)

Rapport om försök med användande af olja mot brottsjöar.

Till Varfschefen.

Genom skrifvelse från Eder af den 28 sistlidne April har jag blifvit anmodad att under expeditionen med korvetten "Norrköping", ifall lägligt tillfälle dertill erbjöde sig, låta anställa försök med användande af olja mot brottsjöar samt att efter slutad expedition till Eder inkomma med rapport, huruvida något försök blifvit utfördt och, i så fall, beskrifning deröfver.

Med anledning häraf får jag nu vördsamt anmäla att, ehuru under expeditionen icke mötts sjö af så våldsam beskaffenhet att fartygets flytbarhet eller fartygsmaterielen hotats, korvetten likväl två gånger under expeditionen haft att till sjös utvärda mycket hårdt väder med svår sjö samt att jag vid båda tillfällena gjort försök i omförmälda afseende.

Vid försöken användes de från varfvet korvetten tilldelade segeldukspåsar, uti hvilka instoppades dref, som ymnigt begöts med linolja. I nedre delen af påsarne stukos hål för att medgifva oljans ständiga utdroppande.

Första försöket skedde då korvetten den 21 Maj på morgonen under sydlig vind med en styrka af 9 å 10 låg bi i Skagerak för bottenrefvadt stormårssegel. Sjön var krabb, brotten slog tidt och ofta öfver lofvarts bog och hade under natten något ramponerat galjonen.

Omkring kl. 5 f.m. uthängdes två påsar, tillredda såsom här ofvan nämnts, den ena (större) under yttre nocken på lofvartssidans bogankarstock, den andra (mindre) under samma sidas vaterbomsarm. Påsarne hängdes så högt upp att de i allmänhet icke kommo i vattnet vid rörelserna.

Den utdroppande oljan spridde sig och bildade en sammanhängande betäckning på vattenytan af 4 till 5 meters bredd och det iaktogs straxt att stormvägen i stället att den förut sönderrifvits och bildat brott mot skeppssidan, när den träffade detta oljefält, nu sammanhölls och likasom vek undan från fartyget.

Efter påsarne uthängande kom intet vatten öfver relingen och det förut af vatten bespolade batteridäcket började inom kort att torka.

Påsarne voro uthängda under nära 3 timmar och dervid förbrukades 5 kannor linolja.

Det andra försöket skedde då korvetten den 6 Juli tätt nordost om Doggersbank i Nordsjön låg bi under nordligt hårdt väder (9 å 10) med mycket svår och krabb sjö, samt vidare under en undanvindsvändning.

3 påsar uthängdes, och, enär korvetten denna gång ofta fick sjö mera tvärs på sidan, placerades en under lofvarts kranbalk, en under fockröstet och en under storröstet.

Äfven denna gång erhöles samma goda resultat som vid förra tillfället.

Kort före undanvindsvändningen intogos de två förligaste påsarne och nu uthängdes en af dem under lä mesanröst och en annan akterut under giggen. Ehuru någon synnerlig svår sjö icke hotade korvetten under vändningen, iaktogs dock tydligt att korvettens manöver gick vida lugnare än den under rådande förhållanden skulle gjort, utan att vi omgifvit oss med oljefältet.

Påsarne voro denna gång sammanlagdt uthängda under 11 timmar och förbrukningen af olja var nära 15 kannor. Denna oljeåtgång var dock utan tvifvel större än nödigt, och från två af påsarne droppade oljan långt ymnigare än jag anser behöfligt för att bilda den åstundade betäckningen.

Carlskrona den 10 September 1887.

J. Osterman.

Chef å korvetten »Norrköping» 1887.

Litteratur.

Innehåll i åtskilliga maritima och krigsvetenskapliga tidskrifter 1887.

Svenska och norska.

Kongl. Krigsvetenskaps-Akademiens Handlingar och Tidskrift. 11—12:e häft. Handlingarna: Årsberättelse af föredraganden i topografi; Årsberättelse af föredraganden i befästningskonst. Tidskriften: Om officersaspiranternas utbildning vid det indelta infanteriet; Militärhistoria; Från främmande land; Personalförändringar.

13—14:e häft. Handlingarna: Årsberättelse af föredraganden i befästningskonst. Tidskriften: Konung Gustaf II Adolfs krigsföring och stridsledning; Den nya tyska »Felddienst-Ordnung»; Militärlitteratur; Från främmande land; Personalförändringar.

15—16:e häft. Tidskriften: Några betraktelser öfver infanteriets utrustning; Militärlitteratur; Från främmande land; Personalförändringar.

17:e häft. Tidskriften: Anteckningar rörande serbisk-bulgariska kriget 1885; Anslagen till krigsmakten för nästkommande år; Personalförändringar.

18:e häft. Tidskriften: Anteckningar rörande serbisk-bulgariska kriget 1885; En öfningsridt; Militärlitteratur.

Danska.

Tidskrift for Søvæsen. 22:a band. 3:e—4:e häft. En dansk-svensk försvarssak; Det tysk-danska kriget 1864; Hvarjehanda.

Tyska och österrikiska.

Mittheilungen aus dem Gebiete des Seewesens. Vol. XV. No: V och VI. Om månens inflytande på vädret; Ledning för samlande af naturhistoriska föremål under sjöresor; Om photogrammetrien och dess användning; »Gyroscope Collimateur»; Engelska flottans budget för förvaltningsåret 1887—88; Elektriskt ljus för yttre belysning; Skjutförsök med engelskt 110 $\frac{1}{2}$ t. artilleri; Thomsons apparat för djupmätning; En ny wellenmotor; Förbättring af framdrifnings- och styrapparater; Hall's ankare utan stock; Från franska marinen (Nybyggda fartyg; Nya torpedbåtar; Små torpedbåtar; Rön med franska torpedbåtar); Aflöpning af tornskeppet »Kronprinzessin Erz-Herzogin Stephanie»; Italienska krigsflottans budget för förvaltningsåret 1886—87; Från italienska marinen (Upprättandet af ett kommando för det lokala sjöförsvaret i de italienska kustprovinserna; Torpedstationer; Utbildning af torpedbåtsunderofficerare; Telegrafisk för-

bindelse emellan Italiens öar; Nybyggnader; Fördelning af kategorierna torpedister och artillerister); Från engelska marinen (Amiralitetets byrå för samlande af uppgifter; Skjutförsök mot en torpedbåt; Profur med torpedjagaren »Rattlesnake» och maskinprof med »Camperdown»; Maskinprof med torpedkanonbåten »Porpoise»); Nya torpedbåtar för Turkiet; Victorias colonialflotta; Spanska torpedjagaren »El Destructor»; Stapelsättning för två kustförsvarsfartyg för Japan; Fartygsbyggnader i Förenta staterna; Kinesiska pansartornskeppet »Lai-Yuen»; Japanska rammkryssaren »Unebi's» undergång; Trafiken i Suezkanalen 1885; Ny Berdan-torpedbåt; Nya ångslupar med petroleum såsom bränsle; Ny torped.

Franska.

Revue Maritime et Coloniale. Aprilhäftet. Franska flottans öfningsanslag 1887; Orkanen i Juni 1885 i Adenviken; Från engelska marinen (Kryssaren »Thames»; En ny engelsk kryssareflotta; Profur med kanonbåten »Rattler»); Port Hamiltons öfverlemnande af engelsmännen; Öppnandet af en reparationsdocka i Esquimaux; Försök med nya engelska torpedkryssare.

Majhäftet: Försök med ett instrument afsedt för mätande af fartygs slingring; »La Legion d'honneur»; Studie öfver kombinerade operationer af krigsmakten till lands och sjös; Rapport till akademien om utvecklingen af fartygsgeometrien; Österrikiska expeditionen till ön Jan-Mayen; Iakttagelser gjorda i Terre-Neuve; Från engelska marinen (111-tons-kanonen); Färd öfver Atlanten på 4 dagar; Undervisningsbyrån inom engelska amiralitetet; Spanska kryssaren »Reina Regente»; Brennantorpeden; En ny skeppssemafor.

Junihäftet: Studie öfver kombinerade operationer af krigsmakten till lands och sjös; Vattenströmmarne i Haut-Mekong; »La Legion d'honneur»; Inventarium öfver hamnarkiven i Marseille; Från engelska marinen (Nya bestämmelser för antagande af fartygsritningar; Nordenfelts undervattensbåt; Profur med kanonbåten »Lizard»; Ny snabbskjutande kanon; Kryssaren »Galatea»; Kryssaren »Orlando»; Auxiliärkryssare); Spanska kryssaren »Filippinas»; Italienska marinens 118-tons-kanon; Engelska torpedavison »Rattlesnake»; Engelska torpedkryssaren »Serpent»; Italienska torpedavison »Tripoli»; Nya italienska torpedbåtar; Nya signaler för angifvande af fartygs fart.

Julihäftet: Österrikiska expeditionen till ön Jan-Mayen; Dromoskopet; Om oljas användande mot brottsjöar; »La Legion d'honneur»; Om navigering i tjocka; Reparation af en engelsk transportångare; Italienska kryssaren »Dogali»; Amerikanska kryssaren »Atlanta»; Nya torpedförsök mot »Resistance»; Nordenfelts undervattens-torpedbåt.

Augustihäftet: »Gyroscope Collimateur»; Nytt system för spherens projektion; Inventarium öfver hamnarkiven i Marseille; Studie öfver möjligheten att medelst odling öka produktionen af hafstång vid stränderna; »Nouméas» öfverfart till Brest; Skenbar sjötjänst; Användandet af sirenen för signaler till sjös; Cinemometern; Från engelska marinen (Flottrevyen vid Spithead; Den inre ekonomien i en nutidens flotta; Ny elektrisk båt; Kryssaren »Immortality»; Kryssaren »Undaunted»; Från ryska marinen (Användande af petroleum i en ångare).

Rättelser.

Nedannämnde tryckfel hafva insmugit sig i artikel-serien »Om Nautiska observatorier» och rättas härmed:

- Årg. 1886, pag. 140 rad. 3 uppfir. *står* Der, *läs* Die.
 ” ” ” ” ” 14 nedifr. *samma fel.*
 ” ” ” 142 ” 6 och 7 nedifr. *står* gasometer, *läs* gasmotor.
 ” ” ” 147 ” 12 uppfir. *står* medeltidstemperatur, *läs* medeltemperatur,
 ” 1887, ” 303 ” 6 ” *står* $d[\Theta]$ *läs* $a[\Theta]$
 ” ” ” 304 ” 6 ” *står* (IV) *läs* (II).
 ” ” ” ” ” 9 ” *står* $iU + kV + lW$ *läs* $iM + kN + lP$.
 ” ” ” ” ” 10 ” på högra sidan om likhetstecknet *står*

$$\left\{ \begin{array}{l} iU \\ + kV \\ + lW \end{array} \right\} \text{ läs } \left\{ \begin{array}{l} iM \\ + kN \\ + lP \end{array} \right\}$$

